

Česká zemědělská univerzita v Praze

Bakalářská práce

2015

Renáta Škaloudová

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra celoživotního vzdělávání a podpory studia

Analýza trhu vzdělávacích služeb

Bakalářská práce

Autor: **Renáta Škaloudová**

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Jirsáková, Ph.D.

2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Analýza trhu vzdělávacích služeb

vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č.111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Jsem si vědoma, že moje bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitní databázi a bude veřejně přístupná k nahlédnutí.

Jsem si vědoma že, na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č.121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

.....

(podpis autora)

V dne

Poděkování

*Děkuji PhDr. Jitce Jirsákové, Ph.D. za pomoc při vedení bakalářské práce.
Mé poděkování patří též SVČ Trutnov, SVČ Náchod a SVČ Česká skalice za spolupráci při získávání údajů pro praktickou část práce.*

Abstrakt

Bakalářská práce s názvem „Analýza vzdělávacích služeb“ se zabývá zmapováním nabídky třech středisek volného času Královéhradeckého kraje a dále zjištěním poptávky u adolescentů. Cílem práce bylo zjistit reálnou nabídku a poptávku aktivit třech středisek volného času v Trutnově, Náchodě a České Skalici a návrhy nových řešení na základě získaných informací z anonymního šetření mezi adolescenty navštěvující tato střediska. Na základě vyplněných dotazníků byla zjištěna poptávka u adolescentů a s přihlédnutím na výsledky, byly navrženy možné inovace pro zkvalitnění stávající nabídky volnočasových aktivit pro tuto věkovou kategorii. Z průzkumu vyplynulo, že nejlépe hodnoceným střediskem bylo středisko volného času v Trutnově, přičemž nabídka vyhovovala poptávce u zmíněné věkové kategorie. Nejhůře hodnoceným střediskem bylo středisko volného času v České Skalici, kdy poptávka převyšovala nabídku. Bez ohledu na výsledky vyplněných dotazníků, projevila všechna tři střediska zájem o prováděný průzkum a následná možná řešení vzhledem k tomu, že podobnou analýzu si střediska nikdy sama neprováděla.

Klíčová slova

volnočasové aktivity, adolescence, střediska volného času, nabídka a poptávka volnočasových aktivit

Abstract

Bachelor thesis entitled "Analysis of the market of educational services" deals with mapping offers of three leisure centers in Královéhradecký region and researching demands from adolescents. The aim of the thesis was to determine the real offers and demands of activities at three leisure centers in Trutnov, Náchod and Česká Skalice and proposals of new solutions based on information from an anonymous survey. Based on the results of completed questionnaires, researching demands from adolescents, possible innovations were suggested to improve the existing range of leisure activities for this age group. The survey showed that the best leisure center is in Trutnov, where the offers meet demands of the mentioned age group. The worst ranking had Ceska Skalice leisure center, when demand exceeded supply. Regardless of the results of the questionnaires, all three centers showed interest in conducted research and subsequent possible solutions, given that similar analysis have never been carried out by themselves.

Keywords

leisure activities, adolescence, leisure centers, supply and demand of leisure activities

OBSAH

I.	Úvod	11
II.	Cíl a metodika práce	12
III.	Teoretická část	13
1	Adolescence	13
1.1	Dělení adolescence	14
1.1.1	Dělení adolescence dle Marie Vágnerové	14
1.1.2	Dělení adolescence dle Langmeiera	15
1.1.3	Dělení adolescence dle Macka.....	15
1.2	Tělesná proměna.....	15
1.3	Vývoj poznávacích procesů.....	16
1.4	Emoční vývoj.....	17
1.5	Vývoj autoregulačních procesů	17
1.6	Socializace	17
2	Volný čas	18
2.1	Volný čas v současnosti.....	18
2.2	Definice volného času	18
2.3	Funkce volného času	19
2.4	Výzkum trávení volného času adolescenty	20
2.5	Patologické jevy spojené s volným časem	21
3	Sdružení pracovníků domů a mládeže v České republice	24
3.1	Charakteristika Střediska volného času v Trutnově	24
3.2	Charakteristika Střediska volného času Náchod - Děčko.....	25
3.3	Charakteristika Střediska volného času Česká Skalice - Bájno	26
IV.	Praktická část	27
4	Nabídka vzdělávacích a zájmových aktivit vybraných SVČ	27

4.1 Nabídka vzdělávacích a zájmových aktivit SVČ Trutnov	27
4.2 Nabídka vzdělávacích a zájmových aktivit SVČ Náchod – Děčko	29
4.3 Nabídka vzdělávacích a zájmových aktivit SVČ Česká Skalice – Bájo	33
V. Výsledky a jejich hodnocení	36
5 Vyhodnocení dotazníkového šetření	36
5.1 Popis dotazníkového šetření	36
5.2 Hypotézy	37
5.3 Vyhodnocení dotazníků	37
5.4 Závěr dotazníkového šetření	48
5.5 Vyhodnocení hypotéz	50
VI. Závěr	52
VII. Seznam použitých zdrojů	53
VIII. Přílohy	Chyba! Záložka není definována.

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj volnočasových aktivit mládeže.....	20
Graf č. 2: Pohlaví dotazovaných.....	37
Graf č. 3: Věk dotazovaných	38
Graf č. 4: Navštěvovaná SVČ.....	38
Graf č. 5: Aktuálně navštěvovaný kroužek.....	39
Graf č. 6: Jak dlouho navštěvujete středisko volného času?.....	39
Graf č. 7: Které kroužky navštěvujete?	40
Graf č. 8: Vyhovuje Vám nabídka aktivit střediska, které navštěvujete?.....	40
Graf č. 9: Které kroužky ve svém středisku postrádáte?	41
Graf č. 10: Na kterou věkovou skupinu je Vaše středisko nejvíce zaměřeno?.....	42
Graf č. 11: Na kterou věkovou skupinu je Vaše středisko zaměřeno nejméně?.....	42
Graf č. 12: Jak nejčastěji trávíte svůj volný čas?	43
Graf č. 13: Kolik volného času Vám zabere kroužek týdně?	44
Graf č. 14: Čí rozhodnutí ovlivnilo výběr Vašeho kroužku?.....	44
Graf č. 15: Podporují Vás rodiče v kroužku, který navštěvujete?	45
Graf č. 16: Je pro Vás a Vaši rodinu kroužek finančně náročný?	46
Graf č. 17: Baví Vás kroužek, který navštěvujete?.....	46
Graf č. 18: Myslíte si, že kroužek, který navštěvujete, Vám bude přínosný do budoucna?	47
Graf č. 19: Doporučili byste kroužek svým kamarádům?	48

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Zastoupení jednotlivých volnočasových orientací..... 21

Seznam příloh

Příloha č. 1: Vzor dotazníku**Chyba! Záložka není definována.**

Příloha č. 2: Ukázka vyplněného dotazníku**Chyba! Záložka není definována.**

Seznam zkratk

SVČ - Středisko volného času

RKR – Republiková koordinační rada

ČZF – České zdravotnické fórum

I. Úvod

Vychovávat v dnešní době adolescenta je pro rodiče velmi náročné. Způsob trávení volného času dětí by neměl být podceňován, proto je opravdu důležité nabídnout adolescentovi dostatečný výběr vzdělávacích a zájmových kurzů a pomoci mu tak s náplní jeho volného času. Dnešní mládež je ovlivňována velkým počtem negativních vlivů z okolí a může jimi být bohužel i velmi rychle stržena. Výběr vhodně náplně volného času adolescenta má také preventivní význam, neboť dítě, které je vedeno ke smysluplnému trávení volného času, bude i v dospělosti s volným časem lépe hospodařit.

Teoretická část mé práce se zabývá charakteristikou, vývojem a dělením období adolescence. Definicí pojmu volný čas, jeho funkcí, významem, výzkumem a charakteristikou vybraných středisek volného času. Vybrala jsem si střediska v Trutnově, Náchodě a České Skalici z důvodu dobré dostupnosti.

Praktická část obsahuje nabídku vzdělávacích a zájmových kurzů vybraných středisek volného času. Dále obsahuje analýzu nabídek zájmových a vzdělávacích kurzů pro adolescenty, kteří je navštěvují ve svém volném čase. K dotazníku jsou stanoveny hypotézy, které jsou na základě výsledků z dotazníkového šetření vyhodnoceny.

Závěr mé práce porovnává nabídku a poptávku vzdělávacích a zájmových kurzů vybraných středisek volného času s výsledky dotazníkového šetření a navrhuje nová řešení v nevyhovujících nabídkách vzdělávacích kurzů ve všech střediscích volného času.

II. Cíl a metodika práce

Cíle práce

Cílem práce je zmapovat reálnou nabídku a poptávku aktivit třech vybraných středisek volného času v Královéhradeckém kraji (Trutnov, Náchod, Česká Skalice) a na jejich základě navrhnout další možnosti volnočasových aktivit pro danou věkovou kategorii.

Metodika

Nejprve bude zjištěna aktuální nabídka volnočasových aktivit vybraných středisek volného času v Královéhradeckém kraji. Průzkum bude konkrétně zaměřen na adolescenty, kteří budou osloveni formou dotazníkového šetření. Na základě výsledků bude vytvořen návrh možných inovací stávající nabídky volnočasových aktivit pro tuto věkovou kategorii.

III. Teoretická část

1 Adolescence

Každý autor literatury zabývající se adolescencí, rozděluje věk adolescenta jinak. Tato práce vychází z definice adolescence dle Marie Vágnerové. „Období dospívání je přechodnou dobou mezi dětstvím a dospělostí. Zahrnuje jednu dekádu života, od 10 do 20 let. V tomto období dochází ke komplexní proměně osobnosti ve všech oblastech: somatické, psychické i sociální.“ (Vágnerová, 2005, s. 321)

Toto období je ovlivněno řadou faktorů - biologickými, psychickými ale i sociálními. Průběh ovlivňování je ale i závislý na kulturních a společenských podmínkách. Dospívání, je životní etapou, kdy jedinci hledají své přijatelné postavení ve společnosti a vlastní zralejší identitu. Trendem dnešních adolescentů je tendence své dětství co nejvíce zkracovat a touží se tak stát co nejdříve dospělými. Touží mít více volnosti v rozhodování a chtějí mít vlastní práva. Ne všichni adolescenti jsou však ještě připraveni plnit povinnosti a nést za své činy zodpovědnost, která z dospělosti vyplývá. „Období dospívání se stále rozšiřuje v obou směrech, dříve začíná a později končí.“ (Vágnerová, 2005, s. 322)

O období dospívání existuje řada definicí a teorií, liší se ale svými pohledy na toto období a směrem jejich vývoje. Na význam pohlavního dozrávání a příchodu sexuální aktivity například poukazuje psychoanalýza. Psychosociální teorie vysvětluje adolescenci z hlediska vztahu psychického zvládnutí se sociálními podmínkami, které mohou mít jak pozitivní, tak negativní dopad. Teorie sociálního učení poté klade důraz na rozvoj schopností a dovedností, které jsou pro toto období tak důležité. Různé dělení adolescence dle Vágnerové, Langmeiera a Macka je uvedeno níže.

1.1 Dělení adolescence

1.1.1 Dělení adolescence dle Marie Vágnerové

- **Raná adolescence:** „Raná adolescence, označována jako pubescence, zahrnuje prvních pět let dospívání. Je časově lokalizována přibližně mezi 11. - 15. rok, s určitou individuální variabilitou.“(Vágnerová, 2005, s. 323)

V tomto období jedinec dospívá hlavně tělesně a emočně. Hlavní je jeho změna zevnějšku a to že dochází k pohlavnímu dozrávání dospívajícího jedince. Mění se také způsob myšlení a následuje změna v sebepojetí. Za častými výkyvy nálad a změnami emočního prožívání můžou u adolescenta hormonální proměny. Adolescent utužuje vztah s vrstevníky a naopak vztah s rodiči slábne. Objevují se noví přátelé, první lásky a adolescent získává první zkušenosti ve svém intimním životě. Zakončením povinné školní docházky a výběrem dalšího vzdělávání končí rané adolescentní období.

- **Pozdní adolescence:** „Pozdní adolescence, zahrnuje dalších pět let života, trvá přibližně od 15 do 20 let, s určitou individuální variabilitou, zejména v oblasti psychické a sociální.“ (Vágnerová, 2005, s. 324) V tomto období se mladý jedinec často setkává s prvním pohlavním stykem. Je to časový úsek celkové psychosociální proměny, dozrávání osobnosti a získávání role ve společnosti. Adolescenta čeká jeden z prvních zásadních kroků v životě a to buď nástup do zaměstnání, nebo výběr dalšího studia. S tímto rozhodnutím se pojí i finanční samostatnost. Právě finanční samostatnost je v dnešní době brána za jeden z atributů pro vstup do dospělosti. Toho období je dále charakteristické dosažením plnoletosti a rozvojem vlastní identity. „Smyslem pozdní adolescence je poskytnout jedinci čas a možnost, aby porozuměl sám sobě, zvolil si, čeho chce v budoucnosti dosáhnout a osamostatnil se ve všech oblastech, v nichž to současná společnost vyžaduje. Právě v tom bývá jeden ze zdrojů napětí, protože tempo biologického, psychického a sociálního vývoje bývá rozdílné a dospělost není v současnosti přesněji definována.“ (Vágnerová, 2005, s. 325)

1.1.2 Dělení adolescence dle Langmeiera

Langmeier (Langmeier, Krejčířová, 1998) dělí dospívání na dvě fáze - pubescenci a adolescenci.

- **Pubescence** - období od 11. do 15. roku života. Dále Langmeier toto období rozděluje na prepubertu a vlastní pubertu. Počátek prepuberty je avizován prvními známkami pohlavního dospívání a zrychleným růstem. Zakončení tohoto prvního období signalizuje první menstruace u dívek a první poluce u chlapců. Následuje období vlastní puberty. Mezi 13. a 15. rokem začíná u dívek vzhledem k pravidelným ovulačním cyklům schopnost oplodnění, u chlapců začíná o něco později.

- **Adolescence** - období přibližně mezi 15. a 22. rokem života člověka. V těchto letech dochází u jedinců k pozvolné plné reprodukční zralosti. U dívek roste děloha do 20. roku života, u chlapců rostou varlata o trochu déle. Dokončuje se celkový tělesný růst, dívky získávají „ženské“ tvary a chlapci nabírají svalovou hmotu.

1.1.3 Dělení adolescence dle Macka

Macek popisuje adolescenci jako období, které se vyskytuje mezi dětstvím a dospělostí. Ve své knize dělí toto období na 3 fáze. (Macek, 1999, s. 12)

- **Časnou adolescenci**, období mezi 10. až 13. rokem života
- **Střední adolescenci**, období mezi 14. a 16. rokem života
- **Pozdní adolescenci**, období mezi 17. a 20. rokem života

1.2 Tělesná proměna

Tělesná proměna a její význam dle Marie Vágnerové (2005, s. 326). Období adolescence znamená jaký si biologický mezník, kdy se z dítěte stává člověk schopný reprodukce. V uplynulých desetiletích se biologické dospívání urychlilo vlivem vnějších podnětů a dnešní adolescenti tak vypadají mnohem starší, než doopravdy jsou. Tělesná proměna je jedním z důležitých znaků dospívání. Je pro

každého člověka velice důležitá, jelikož je součástí identity, a tak bývá jedincem často intenzivně prožívána.

Dívky ve většině případů dospívají mnohem dříve než chlapci. Dozrávání jejich sekundárních pohlavních znaků je nápadnější a tak i dříve přichází strach z předčasné sexuální aktivity. Chlapci naopak dozrávají déle a jde především o jejich růst a rozvoj svalů. To, jak adolescent vypadá, je pro něho samotného v období adolescence velmi důležité. Vzhled totiž v dnešní době do jisté míry udává jeho místo ve skupině. Adolescenti si rádi porovnávají své tělesné a fyzické hodnoty navzájem mezi sebou a volí si tak zvané ideály. Zejména dívky věnují proměně svého zevnějšku mnoho času. Upravují svůj šatník, líčení a sestřih vlasů aktuální módě, v touze zapadnout a být sociálně populární. Pokud dívka není právě ideálem krásy, či má jiné omezení, dá se u ní bohužel předpokládat nízké sebehodnocení i sebevědomí. Adolescenti mají za vzor modelky, či zpěvačky a nikoliv „reálné“ postavy z běžného života. Až ke konci dospívání si zralejší jedinci najdou vlastní styl a identitu, ve které se cítí nejpohodlněji a udávané vzory se již nesnaží kopírovat. U chlapců je jedním z atributů dospívání výška postavy. To, že jsou někteří adolescenti stejně vysocí, jako dospělí v jejich okolí, v nich vzbuzuje pocit rovnocennosti. Někdy se stává, že syn přeroste i vlastního otce.

1.3 Vývoj poznávacích procesů

„Prepubertální dítě chce poznat svět. Pro dospívající je typická potřeba přemýšlet o tom, jaký by tento svět mohl, resp. měl být. Realita je pro ně pouze jednou variantou z množiny možných.“ (Vágnerová, 2005, s. 332). Adolescent je již schopný hypotetického uvažování a abstraktního způsobu myšlení. Charakteristické znaky pro myšlení dospívajícího jsou tyto: připouštění variability různých možností, dovednost uvažovat systematictěji, ověřování hypotéz a experimentování s vlastními úvahami.

1.4 Emoční vývoj

Emoční vývoj dle Marie Vágnerové (2005, s. 340) uvádí, že během dospívání si adolescent projde velkou hormonální proměnou, která ovlivňuje změny v oblasti citového prožívání. Časté jsou změny nálad, neadekvátní reagování na běžné podněty a zvýšená podrážděnost. Bouřlivý emoční vývoj bývá, často v období puberty, hlavním důvodem pro vznik konfliktů s dospělými. Adolescent je sám ze sebe zmatený, nové pocity si ještě neosvojil a nepochopení od dospělých ho ještě více pobuřuje a vede k nedostatku sebeovládání. Zvýšenou pozornost by rodiče měli věnovat vztahovačnosti svého dítěte, bývají projevem osobní nejistoty, která při zlehčování problému může vést až k závažnějším emočním problémům. Ke stabilizaci emočního prožívání dochází až ke konci adolescenčního období, kdy se zklidní projev a sníží náladovost adolescenta.

1.5 Vývoj autoregulačních procesů

Autoregulační procesy jako je sebekontrola, vytrvalost a odhad vlastních možností se v období adolescence výrazně zlepšují. Rozvíjí se také schopnost potlačit rušivé vlivy, pakliže je adolescent správně motivován. Stále je však ovlivňován citovou labilitou a výkyvy nálad, které mohou negativně ovlivňovat veškeré adolescentovo snažení. Autoregulační mechanismy se projevují především ve zvládnání zátěžových situací. (Vágnerová, 2005, s. 343 - 344)

1.6 Socializace

Ke změně sociálního postavení adolescenta dochází při ukončení povinné školní docházky, volbě dalšího povolání a získání občanského průkazu. Volba budoucího povolání by se neměla podceňovat, jelikož bude do jisté míry určovat další život jedince i jeho sociální postavení. Sociální zařazení adolescenta, rozvoj jeho schopností a dovedností, mohou také ovlivňovat volnočasové instituce. Mohou suplovat nefungující rodinu či kompenzovat školní neúspěchy. Adolescent se stává členem nějaké party, může být i její vůdce. Setkává se s prvními láskami, navazuje pevnější přátelství a hledá zdroje emoční a sociální podpory. (Vágnerová, 2005, s. 347)

2 Volný čas

2.1 Volný čas v současnosti

Volný čas nám pomáhá k osobnímu rozvoji, ke smysluplnému naplnění života a také k relaxaci od pracovního života. Dnešní společnost klade veliký důraz na volný čas, který je nezbytnou součástí života každého z nás. Volný čas nám napomáhá k relaxaci, vzdělávání, kultivaci, ale i pro obyčejnou zábavu člověka.

Dříve tak veliký důraz na volný čas nemusel být kladen. Rodiče se nemuseli vyplňováním volného času svých dětí věnovat tolik, jako je tomu dnes. Povinností dětí, bylo po příchodu domů ze školy pomáhat rodičům a to buď s hospodářstvím, na poli nebo s péčí o domácnost. Jestliže měly děti všechny své povinnosti splněné, trávily svůj volný čas s kamarády například hraním kopané nebo jen obyčejným proběhnutím. V dnešní době to mají adolescenti mnohem jednodušší. Doba je uspěchaná a předimenzovaná. Většinou jejich jedinou povinností je školní docházka. Zbytek volného času musí rodiče dítěti účelově zorganizovat, aby se nestalo, že sklouzne k pasivnímu či negativnímu stylu života.

2.2 Definice volného času

Definicí volného času se věnuje spousta autorů, např.: Hájek, Průcha, Walterová, Važanský. Je tedy více teorií a definic tohoto pojmu. V pedagogickém slovníku je volný čas definován jako: „Čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku).“ (Průcha a kol., 2001, s. 274)

Mojmír Važanský rozděluje chápání pojmu volný čas na negativní a pozitivní: (Važanský, 1995, s. 11)

Negativní pojem volného času: Volným časem je označován čas, který zůstane po splnění studijních a pracovních povinností, povinnostech v domácnosti a po uspokojení základních biologických potřeb.

Pozitivní pojem volného času: „Volný čas, je charakterizován jako volně disponibilní časový prostor, v němž by volný čas mohl pro jedince znamenat svobodu. Je také dobou, v níž se individuum může nezávisle na jakýchkoliv povinnostech výhradně svobodně realizovat a dělat to či ono, k čemu jej nikdo nenutí a k čemu také není podvědomě nucen.“ (Važanský, 1995, s. 11)

2.3 Funkce volného času

Havighurst popsal funkce volného času takto: (Havighurst, 1995)

- měl by mít účast na sociálním životě
- měl by poskytovat možnosti k zajímavému prožití a tvůrčímu vyjádření osobnosti
- měl by dbát na nepravidelné a rutinní utváření životní činnosti individua
- měl by být pramenem úcty k sobě samému i respektování ostatních

Podle Kaplana musí volný čas: (Kaplan, 1960)

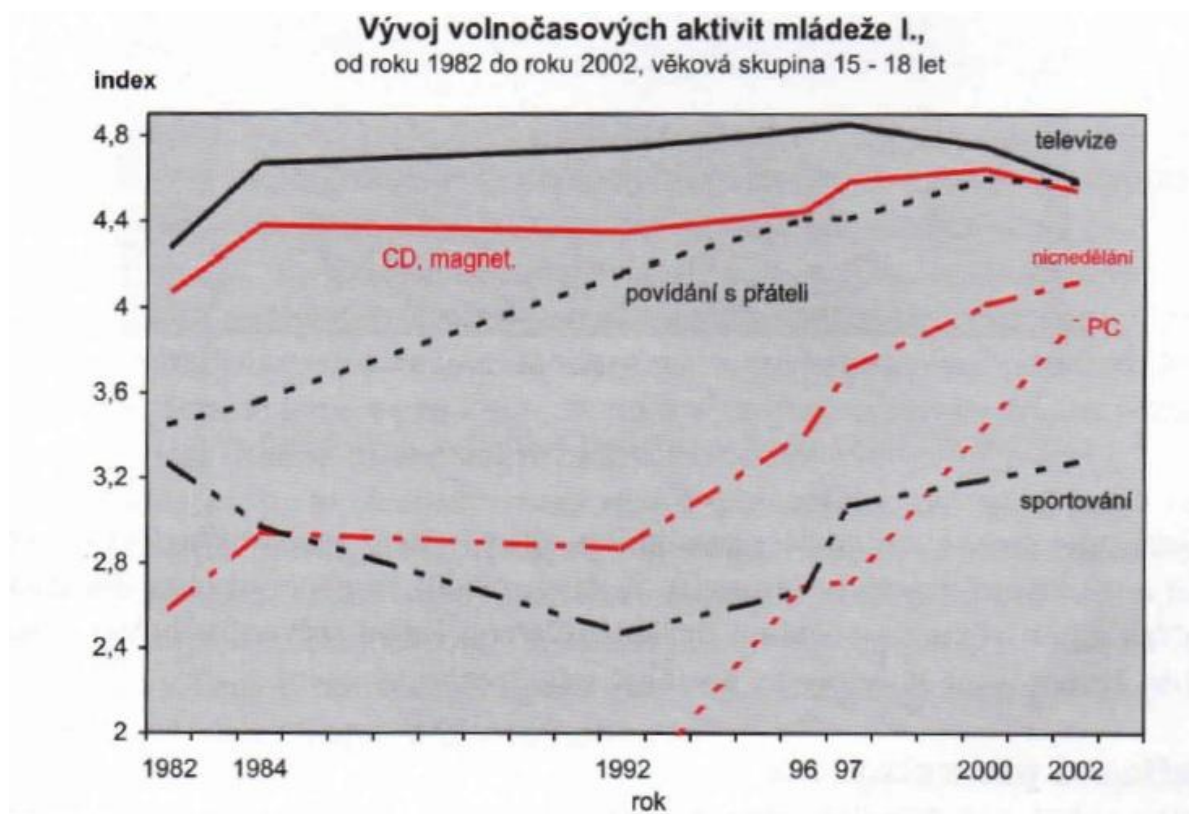
- umožňovat pocit, nějak k něčemu patřit
- rozvíjet pocit vlastní individuality
- zprostředkovat různé funkce jedince a uvést je v soulad
- být společností a jedinci užitečný
- neumožňovat negativní zážitky
- podněcovat tvůrčí síly člověka

Tyto dva přístupy mohou být doplňkově viděny se známými funkcemi volného času jako je odpočinek, relaxace, kompenzace jednostranných zátěží, informace a orientace.

2.4 Výzkum trávení volného času adolescenty

Vývojem trávení volného času adolescenty se zabývají ve svém výzkumu Sak a Saková. Tento vývoj začali mapovat již od roku 1982 až do roku 2002. Po tuto dobu můžeme pozorovat rychlé nárůsty, ale i kolísání některých aktivit. Ke konci devadesátých let 20. století došlo ve vývoji společnosti k obratu. Frekvence aktivit, které mají vysokou sociokulturní hodnotu, začala stoupat. S tou i vzrostl čas věnovaný studiu a kultuře. Častěji se navštěvují galerie, výstavy, divadla, hudebně dramatické a výtvarné činnosti. Výzkum u adolescentů také zaznamenal veliký nárůst používání osobního počítače. Zda má tato činnost pozitivní či negativní vliv už ale záleží na úhlu pohledu. S tím ale bohužel souvisí veliký pokles sportovní činnosti. Veliké navýšení, s negativním dopadem, mají činnosti jako využívání hracích automatů a nicnedělání. (Sak a Saková, Praha, 2004.)

Graf č. 1: Vývoj volnočasových aktivit mládeže: od roku 1982 do roku 2002 věková skupina 15 - 18 let, škála 1 - 5, 1 - nikdy, 5 - denně

Zdroj: Sak a Saková, 2004

Tabulka č. 1: Zastoupení jednotlivých volnočasových orientací

Tab. Zastoupení jednotlivých volnočasových orientací – 2000 (v %), věková skupina 15 – 30 let						
	Četnosti jednotlivých orientací mezi mladou generací					
Obecná orientace ve volném čase	1	2	3	4	5	Celkem
Kulturní	2,20	50,25	44,84	2,71	0,00	100,00
Extrovertně – erotická	2,04	18,68	23,77	46,18	9,34	100,00
Náboženská	69,04	13,71	9,98	3,05	4,23	100,00
Manuální	4,07	33,90	39,83	19,32	2,88	100,00
Sportovní	9,71	49,74	30,66	9,37	0,51	100,00
Vztahová	0,51	6,44	61,36	23,05	8,64	100,00
Studijní	20,68	15,08	28,81	26,44	8,98	100,00

Zdroj: Sak a Saková, 2004

České zdravotnické fórum (ČZF) na svém webovém portálu uvedlo (www.czf.cz) průzkum životního stylu žáků se zaměřením na trávení jejich volného času. Zjistilo se, že se stoupajícím věkem dětí upadá zájem o volnočasové aktivity, jako jsou kroužky, tréninky atd. a narůstá závislost na počítačích a sociálních sítích. ČZF uvádí, že trávení volného času se mění podle regionů. V některých regionech tráví adolescenti svůj čas v obchodních domech, s rodiči na chatě či doma u televize. Dále se věnuje ČZF procentuálnímu rozdělení volného času.

2.5 Patologické jevy spojené s volným časem

Mezi patologické jevy objevující se v období adolescence řadíme nejčastěji užívání návykových látek a dětskou kriminalitu. Tyto jevy jsou spojovány především s účastí v různých skupinách a partách, které v období adolescence vznikají. Střetávají se zde adolescenti různých věků, sociálních vrstev a rozdílných problémů. Pokud nemá adolescent jinou smysluplnější náplň svého volného času, tráví svůj čas v těchto partách a společně volný čas věnují potulování či vymýšlení jiných „bezhlavých“ činností.

Užívání návykových látek je globálním problémem dnešní doby. Stále častěji hovoříme o zákazu kouření a konzumace alkoholu na veřejnosti. Stálo by ale také za zvážení, zda by lidé neměli začít se zákazy nejdříve sami u sebe, ve svých domovech. Bylo by zajímavé udělat průzkum, kolik rodičů kouří či častěji pije alkohol přímo ve svých domovech před dětmi. Jak velký pak může být význam

zákazu kouření na veřejnosti, když nejčastější místo, kde se adolescent setkává s cigaretami a alkoholem, je v jeho vlastním domově?

- **Kouření**

Mezi kouření zařazujeme nejen tabákové výrobky – cigarety, ale také například marihuanu. Adolescent se většinou s první nabídkou cigarety setkává ve skupině či partě. Je dokázáno, že pokud se jedná o dítě z kuřácké rodiny, využije možnosti předvést se s cigaretou mnohem jednodušeji. I silnější jedinci začnou o cigaretě uvažovat při větě: „Tak to alespoň jednou zkus...“ Pro mnoho adolescentů je zapálená cigareta v ruce jakousi známkou dospělosti a také vzdoru nadřazeným dospělým. Zda adolescentovi zůstane cigareta i do jeho dospělých let, ovlivňuje řada faktorů. Velká část adolescentů se dostane také k již zmíněné marihuaně. Marihuana je pro nezralého adolescenta velkým lákadlem. Při jejím požívání se svět zdá veselejší, bezproblémový a nevyžadující zodpovědnost. Pro jedince procházejícího obdobím depresí a osobní nespokojeností, může tak marihuana být jistou možností útěku od reality.

- **Alkohol**

Alkohol patří mezi nejrozšířenější a nejtolerovanější závislosti ve společnosti. Řada dospělých běžně konzumuje jednu sklenku vína či malé množství tvrdého alkoholu denně a o závislosti přitom nehovoříme. Rodič však může v adolescentovi zapříčinit pocit, že alkohol je běžnou a denní součástí života dospělého. Ten pak v touze podobat se co nejvíce dospělým nemá větší zábrany v požívání alkoholu. Spousta adolescentů poté ale nedokáže odhadnout následky jeho požívání.

- **Sex**

Sexuální výchovu dnešních adolescentů řada rodičů přenechává na školních institucích a také doufá v adolescentovu přirozenou zvědavost. Všechny potřebné „technické“ informace jsou sice volně dostupné například v literatuře či na internetu, jde ale především o podrobné informace o pohlavním styku a sexu. Postrádají však důležitost a potřebnou váhu prvního rozhodnutí kdy začít sexuálně žít, jak důležitá by měla být volba partnera a že pohlavní akt by měl být součástí pevného vztahu mezi dvěma jedinci. Nikoliv jako zpestření volných chvil adolescenta. Sexuální

zletilost je v naší zemi stanovena věkovou hranicí 15 let, i přesto v minulém roce řešila policie ČR 20 znásilnění a 77 případů pohlavního zneužívání u nezletilých do 14 let.

- **Dětská kriminalita**

Dětská kriminalita je spojována hlavně s účastí v negativních skupinách či partách. Mezi lehčí kriminalistické prohřešky patří například sprejerství. Většina adolescentů, kreslících na veřejných místech si ani neuvědomuje, že svým jednáním porušuje zákon. K závažnějším, ale velmi častým prohřeškům, patří drobné krádeže. V některých skupinách se například krádež v obchodě považuje za jakousi vstupní zkoušku pro adolescentovo přijetí.

Ze statistického výkazu Policie České republiky za rok 2014 (www.policie.cz) lze vyčíst více než alarmující informace týkající se dětské kriminality. Statistika uvádí jednotlivé druhy trestné činnosti, spáchané adolescenty ve věku 1-17 let. Všeobecný přehled za rok 2014 uvádí: 3 vraždy, 822 násilných trestných činů, 316 mravnostních činů, 829 krádeží vloupáním, 1043 krádeží prostých, 2128 majetkových činů, 234 výtržností, 233 sprejerství, 170 případů nedovolené výroby jedů a omamných látek, 3 šíření toxikomanie, 968 ostatních kriminálních činů, 159 zbývajících kriminalit a 173 hospodářských činů. Některé trestné činy byly mezi sebou kombinovány. Celkem bylo tedy v roce 2014 šetřeno 4 566 případů nezletilých, mladistvých a dětí.

3 Sdružení pracovníků domů a mládeže v České republice

Toto sdružení je nezávislou, nepolitickou profesní organizací, mezi jejíž poslání patří například hájení profesních zájmů, podporování odborné činnosti pracovníků středisek volného času, usilování o zvýšení společenské prestiže jejich práce, ovlivňování působení státu a krajů na děti a mládež v jejich volném čase prostřednictvím iniciační, oponentské a konzultační činnosti pro orgány státní správy, samosprávy a podobně. Ústředním orgánem tohoto Sdružení je Republiková koordinační rada (dále jen RKR) a členství v ní je velice prestižní záležitostí. Členstvím v RKR se střediska dostávají do podvědomí ostatních lidí z celé České republiky. Pracovní skupiny RKR mohou být podle stanov Sdružení poradními orgány Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR i dalších orgánů správy a samosprávy. (www.spddm.org)

Sdružení nabízí zájmové vzdělávání, rozvoj osobnosti, získávání kompetencí pro úspěšný život, hru jako výchovný prostředek, poznávání zábavnou formou. Dále také nabízí kroužky, kurzy, různé akce pro veřejnost a prázdninové pobyty. Podporuje otevřené kluby, možnost seberealizace a rozvoj talentu. Pořádá školní soutěže, výukové programy, projekty participace a zapojování mladých lidí do občanské společnosti.

Sdružení je tu pro děti, mládež, rodiče, pedagogy i dobrovolníky. Je tvořeno dobře spolupracující rovnoměrnou sítí v ČR. Funguje v 298 městech a některá střediska volného času existují dokonce již přes 50 let.

3.1 Charakteristika Střediska volného času v Trutnově

„Středisko volného času (dále jen SVC) v Trutnově, příspěvková organizace Města Trutnova, je právnickou osobou se samostatnou právní subjektivitou. Hlavním účelem a posláním organizace je naplňovat volný čas účastníků zájmovým vzděláváním, a to ve více oblastech. Poskytuje zájmové vzdělávání v souladu s § 111 a s §118 zákona č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a na základě vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. Svoji činností naplňuje aktuální potřeby i trend města

Trutnova, regionu, kraje a MŠMT ČR. Aktivity zajišťuje odborný a pedagogicky připravený tým.“ (www.svctrutnov.cz)

SVČ Trutnov naleznete v ulici R. Frimla v jednom z pavilonů trutnovské základní školy. Zde se uskutečňuje většina programů střediska. Některé z dalších činností se uskutečňují v jiných subjektech města.

V letních měsících pořádá SVČ také příměstské a pobytové tábory a to jak všeobecné, tak i s odborným zaměřením. Činnosti střediska jsou zaměřeny na pravidelnou vzdělávací činnost v zájmových útvarech (příležitostnou výchovnou, vzdělávací zájmovou a tematickou rekreační činnost).

Činnosti SVČ Trutnov pomáhají k rozvoji talentů, umožňují jim osobní prezentaci a porovnávání výsledků i na přehlídkách a soutěžích. Nabízí také prostory pro setkávání a aktivity jiných sdružení věnujících se dětem a mládeži.

SVČ je v častém kontaktu se školkami, médii, neziskovými organizacemi i komerčními a dalšími subjekty. Prezentuje se nejen ve městě Trutnov, ale i v ostatních regionech a také v zahraničí. Věnuje se taktéž dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání pracovníků. Formou výukových programů a kurzů zážitkové pedagogiky realizuje primární sociální prevenci.

SVČ Trutnov má za cíl hledání možností, jak se stát zařízením s velkou, zajímavou a kvalitní nabídkou činností pro smysluplné využívání volného času široké veřejnosti.

3.2 Charakteristika Střediska volného času Náchod - Děčko

„Posláním SVČ Děčko Náchod je motivovat, podporovat a vést děti, mládež a dospělé k rozvoji osobnosti a klíčových kompetencí, zejména ke smysluplnému využívání volného času a to širokou nabídkou aktivit v bezpečném prostředí, s profesionálním týmem v nových trendech.“ (www.deckonachod.cz)

SVČ Děčko je stejně jako SVČ Trutnov podle § 118 školského zákona školským zařízením pro zájmové vzdělávání. Mimo zajišťování výchovných, vzdělávacích, zájmových a tematických rekreačních akcí také organizuje osvětovou činnost pro žáky, studenty a pedagogické pracovníky, popřípadě další osoby.

SVČ Děčko Náchod poskytuje zájmové vzdělávání, které se uskutečňuje formou pravidelných, příležitostných, spontánních, táborových a pobytových aktivit, osvětové i individuální práce. Děčko je otevřené pro všechny a podporuje všechny oblasti lidské činnosti. Jejich činnost je určena pro děti, žáky, studenty, pedagogické pracovníky, popřípadě další osoby, a to bez ohledu na místo jejich trvalého pobytu nebo jiné podmínky.

Nabízí aktivní využití volného času od mateřského a rodinného centra přes otevřený klub mládeže, až po akce pro dospělé či seniory. Kromě klasických kroužků, akcí a táborů se věnuje také spontánním aktivitám, otevřeným klubům, vzdělávání, výukovým programům pro školy a adaptačním programům v rámci prevence sociálně patologických jevů.

Svou činnost provozuje SVČ Děčko nejčastěji v budově v Zámecké ulici 243, v dalších pronajatých tělocvičnách, v Náchodském komunitním centru a na turistické základně Vižňov u Meziměstí. (www.deckonachod.cz)

3.3 Charakteristika Střediska volného času Česká Skalice - Bájo

Středisko volného času Bájo patří mezi členy Sdružení pracovníků DDM v České republice. Ředitelka tohoto střediska je členkou Republikové koordinační rady Sdružení. Středisko volného času Bájo je příspěvkovou organizací města Česká Skalice a spadá do sítě škol a školských zařízení MŠMT ČR. Vzniklo 1. 1. 1991 pod dřívějším názvem Dům dětí a mládeže Bájo Česká Skalice. Náplní tohoto střediska je připravovat pestrou zájmovou činnost pro děti, mládež a ostatní zájemce. Přispívá také k hledání alternativních způsobů využívání volného času.

SVČ Bájo nabízí přes 40 zájmových kroužků, klubů a kurzů pro zájemce různých věkových kategorií. Četnost scházení jednotlivých kroužku je jednou či dvakrát týdně. Nabídku kroužku lze rozdělit na estetické, pohybové, technické, vzdělávací a táborové. SVČ Bájo je také pořadatelem různých pravidelných akcí, zaměřených převážně na udržování lidových tradic a výtvarné dílny. Některé akce mají už i víceletou tradici a získali si také mezi lidmi velkou popularitu. (www.svcbajo.cz)

IV. Praktická část

Cílem praktické části je zmapovat aktuální nabídku a poptávku aktivit vybraných středisek volného času. Nejprve je u jednotlivých středisek uvedena jejich aktuální nabídka. Ta je pro lepší přehlednost rozdělena do tří věkových kategorií.

4 Nabídka vzdělávacích a zájmových aktivit vybraných SVČ

4.1 Nabídka vzdělávacích a zájmových aktivit SVČ Trutnov

• Pro předškoláky:

- **Předškoláček:** taneční průprava, správná chůze a držení těla, pohybová a prostorová koordinace
- **Sarra III.:** nácvik základních jednoduchých mažoretkových prvků
- **Sport'áček:** tělesný rozvoj dětí za pomoci jednoduchých pohybových her
- **Ter-mix I.:** seznámení se základními dovednostmi horolezectví pomocí her na horolezecké stěně
- **Píšť'alka:** zobcová flétna pro nejmenší, techniky dýchání, motorika prstů

• Pro děti a žáky:

- **Tanec:** taneční průprava, správná chůze a držení těla, pohybová a prostorová koordinace
- **Klobouček:** výuka country stepu, nácvik základních prvků cloggingu
- **Rodeo I. a II.:** nácvik joggingu a zdokonalování techniky country stepu
- **Sarra II.:** gymnastická a baletní průprava, zlepšení koordinace, trénink s baton a pom-pom
- **Uprockers:** taneční styl break dance, locking, looping, house dance.
- **Ice dancers:** taneční styl street dance, hip hop, house dance, dancehall, locking, wack, MTV dance
- **Trojlístek:** klasické i moderní irské tance
- **Naila:** výuka základních prvků orientálního břišního tance
- **Geocaching:** hledání skrytých schránek za pomoci navigačního systému GPS
- **Ter-mix II.:** prohlubování horolezeckých dovedností, lezení na umělé stěně a cvičných skalách, lezení v terénu

- **Florbal:** halový míčový sport, rozvíjí kondiční i koordinační schopnosti
- **Stolní tenis:** rozvíjí pohybové dovednosti, trpělivost a soustředění
- **Rytíři:** Baseball, T-Ball, softball
- **Survival:** poznávání zásad lesní moudrosti, táboření, výlety do přírody
- **Bokouš:** rozvoj obratnosti, hry pro rozvoj komunikace, týmová spolupráce
- **Plastikové modelářství:** stavba plastikových modelů letadel
- **Železniční modelářství:** stavba modelů mašinek a exteriérů kolejí
- **Astronomický kroužek:** novinky z astronomie a kosmonautiky
- **Výtvarná fotografie:** fotografování analogovými i digitálními aparáty
- **Kytara:** základy doprovodné hry, výuka akordů
- **Divadlo:** hry a cvičení s rytmem, rozvíjení sebevyjádření, podpora tvořivosti
- **Textilní tvorba:** výtvarné textilní a grafické techniky
- **Hrneček:** seznámení s hlinou, výroba drobné keramiky
- **Džbánek:** dekorování keramiky, glazování, módní doplňky

• **Pro mládež, rodiče a ostatní:**

- **Tanec:** taneční průprava, správná chůze a držení těla, pohybová a prostorová koordinace
- **Klub instruktorů 1, 2:** zážitkové kurzy, příprava a realizace akcí SVČ
- **Keramika:** práce s keramickou hlinou, točení na kruhu, různé techniky
- **Rodeo I. a II.:** nácvik joggingu a zdokonalování techniky country stepu
- **Sarra I.:** gymnastická a baletní průprava, zlepšení koordinace, trénink s baton a pom-pom
- **Uprockers:** taneční styl break dance, locking, looping, house dance.
- **Ice dancers:** taneční styl street dance, hip hop, house dance, dancehall, locking, wack, MTV dance
- **Trojlístek:** klasické i moderní irské tance
- **Naila:** výuka základních prvků orientálního břišního tance
- **Geocaching:** hledání skrytých schránek za pomoci navigačního systému GPS
- **Ter-mix III.:** prohlubování horolezeckých dovedností, lezení na umělé stěně a cvičných skalách, lezení v terénu
- **Florbal:** halový míčový sport, rozvíjí kondiční i koordinační schopnosti
- **Stolní tenis:** rozvíjí pohybové dovednosti, trpělivost a soustředění

- **Rytíři:** Baseball, T-Ball, softball
 - **Bokouš:** rozvoj obratnosti, hry pro rozvoj komunikace, týmová spolupráce
 - **Plastikové modelářství:** stavba plastikových modelů letadel
 - **Železniční modelářství:** stavba modelů mašinek a exteriérů kolejí
 - **Astronomický kroužek:** novinky z astronomie a kosmonautiky
 - **Výtvarná fotografie:** fotografování analogovými i digitálními aparáty
 - **Divadlo:** hry a cvičení s rytmem, rozvíjení sebevyjádření, podpora tvořivosti
 - **Textilní tvorba:** výtvarné textilní a grafické techniky
- **Tábory:** Samuraj a meč, Výprava za zlatem, Florbalový tábor, 4th BASEBALL and SOFTBALL CAMP, Barevný týden, Taneční škola, Indiánské léto
 - **Zážitkové kurzy**
(www.svctrutnov.cz)

4.2 Nabídka vzdělávacích a zájmových aktivit SVC Náchod – Děčko

- **Kroužky pro nejmenší, Macíček:**
 - **Človíci:** hraní a hlídání dětí, veselé vyrábění, cvičení, zpívání a hraní zaměřené na rozvoj dítěte
 - **Kuřátka:** veselé hrátky s batolátky, cvičení, pohybové hry, říkadla a písničky
 - **Zajíci:** cvičení dětí, pohybové hry, říkadla, písničky a vyrábění pro děti
 - **Mimi klub:** pro maminky s dětmi od 6 týdnů do 1 roku (nechodící), psychomotorická cvičení pro zdravý rozvoj miminka, konzultace a povídání o výživě a dalších tématech
- **Kroužky pro předškoláky:**
 - **Človíci:** hraní a hlídání dětí, veselé vyrábění, cvičení, zpívání a hraní zaměřené na rozvoj dítěte
 - **Kutilové a montéři:** hry a „montáže“ se stavebnicemi jako je např. Merkur či Lego, jednoduché výrobky z různých materiálů, základní kutilské dovednosti, práce s nářadím
 - **Nezbedové:** hrátky, aktivity a soutěže, základní pohybové dovednosti, míčové hry, trampolína, opičí dráhy a překážky

- **Tlapíček:** kroužek chovatelů malých zvířat
- **Keramika pro rodiče s dětmi:** společné vyrábění s hlíny, techniky keramiky a ergoterapeutické hrátky s hlínou
- **Tvořínek:** první samostatné a zábavné tvoření, rozvíjení základních pracovních dovedností na dětská témata
- **Keramický a výtvarný kroužek:** základy s keramickou hlínou a dalšími výtvarnými materiály, základy malby, kresby, grafiky a výtvarného citění, plošné i prostorové vytváření
- **Angličtina pro předškoláky:** vhodné pro začátečníky i pokročilé, výuka jazyka hrou, básničky, písničky, audio a video formou
- **Taneční příprava Motýlek:** správné držení těla, rytmická a pohybová průprava, choreografie
- **Břišní tanečky pro malé princezničky:** základy orientálního tance, vede ke správnému dýchání, koordinaci, ladným pohybům a držení těla
- **Píšťalka:** výuka na sopránovou zobcovou flétnu formou hry
- **Kroužek pro děti a žáky:**
 - **Proč?:** informace o okolním světě i o sobě samém
 - **Klub historiků a archeologů:** klub zájemců o historické vědy
 - **Angličtina pro 4. - 5.třídy:** rozšiřování slovní zásoby a jednoduché mluvnice
 - **Angličtina pro 3.třídy:** výuka na základě dětské učebnice
 - **Angličtina pro 2.třídy ZŠ Komenského:** jednoduchá mluvnice
 - **Angličtina pro 1.třídy ZŠ Komenského:** výuka slovní zásoby přizpůsobené věku
 - **Individuální výuka hry na flétnu:** hraní na flétnu pro začátečníky i pokročilé
 - **Individuální výuka hry na kytaru:** výuka klasické nebo folkové hry
 - **Píšťalka:** výuka hry na sopránovou zobcovou flétnu formou hry
 - **Kytarové kroužky:** výuka hry na kytaru bez znalosti not
 - **Mlsouni-kroužek vaření:** příprava jednoduchých pokrmů, zásady zdravé životosprávy, vaření, pečení, dezerty
 - **Paličkování pro děti:** tradiční technika paličkování
 - **Výtvarný ateliér pro děti:** seznámení s uměleckými technikami
 - **Popelky – tvoření pro kreativní holky:** kreativní techniky

- **Keramika pro děti:** modelování a výroba drobné keramiky
- **Keramika a výtvarka pro malé školáky:** zábavné objevování výtvarného světa
- **Myslivecký kroužek:** pro děti se zájmem o přírodu a její ochranu, myslivost
- **Tlapík:** kroužek chovatelů drobných zvířat
- **Rybářský kroužek:** nauka o odchytu ryb, ochraně přírody
- **C-Walk:** kreativní taneční kroky
- **Robotic crew:** dubstepová taneční skupina s robotickými prvky
- **Hip hop pro malé děti:** správné držení těla, rytmická a pohybová průprava
- **AFO crew 2, AFO crew 1:** taneční kroužek pro pokročilé
- **Druhá realita Junior 1 a 2:** taneční kroužek pro pokročilé
- **Street dance „Gold Edition Elit“:** pro dívky i chlapce, prvky hip hopu, taneční sestavy, choreografie a výuka tance
- **Street dance „Gold Edition 2“:** pro dívky i chlapce, prvky hip hopu, taneční sestavy, choreografie a výuka tance
- **Street dance pro začátečníky 2:** pro dívky i chlapce, prvky hip hopu, taneční sestavy, choreografie a výuka tance
- **Street dance pro začátečníky 1:** pro dívky i chlapce, prvky hip hopu, taneční sestavy, choreografie a výuka tance
- **Xka 1 a Xka 2:** pro začínající i pokročilé tanečníky street dance
- **Break Dance:** pouliční tanec s akrobatickými prvky
- **Gear Up crew 1 a 2:** moderní tanec a pohybová hip hop kultura
- **Street dance příprava Toy crew:** moderní tanec a jednoduché základní taneční prvky
- **Street dance příprava Bublifuk:** výuka street dance a tanečních prvků
- **Jump style:** energický taneční styl, který roztančí každého
- **Břišní tance Parwana pro děti:** výuka orientálního tance
- **Kroužek stepu:** bez věkového omezení, výuka amerického stepu
- **Ventilek:** cykloturistický kroužek, výlety na kolech
- **Skate school:** skateboardový kroužek pro začátečníky i pokročilé
- **Larp:** hraní her v určitém prostředí a ději ve fiktivním fantasy světě
- **Volejbal:** míčová hra

- **Lumpíci:** vybití přebytečné energie, podpora zdravého sebevědomí
 - **Florbal Tygříci:** míčová hra
 - **Horalové a kluzkaři:** aktivity v přírodě a terénu, terénní výlety
 - **Snowbord'aci a lyžníci:** základy jízdy na snowboardu a lyžích
 - **Míčovky a týmovky:** kombinace kolektivních a míčových her
 - **Šlápota:** zážitky a dobrodružné hry, bojovky a hry v parku
 - **Střelecký kroužek PIF-PAF:** hry s nerfkami, bojovky a bitvy v parku a přírodě
 - **Karabina:** horolezecký kroužek pro děti zaměřený na bouldering a lezení
 - **Lasičky:** mírně adrenalinový kroužek, první lezecké krůčky, základy lezení
 - **Základy programování:** úvod do programování, základy v jazyce Java
 - **Počítačové základy:** základní dovednosti s PC
 - **Videoháček:** kroužek pro filmové tvůrce
 - **Dramat'áček:** kroužek pro děti, které si chtějí zkusit hrát divadlo
 - **Kutilové a montéři:** hry a montáže se stavebnicemi, jednoduché výrobky
 - **Poi-poi:** poi, flowerstick, točení s tyčí, žonglování s míčky
- **Pro mládež, rodiče a ostatní:**
- **Rehabilitační cvičení:** cvičení na hybný systém, vhodné pro bolesti zad
 - **Skate school:** skateboardový kroužek
 - **Horolezecký kroužek:** bouldering, lezení, jištění, slaňování a mnoho dalšího
 - **Video workshop:** kroužek pro filmové tvůrce
 - **Larp:** hraní her v určitém prostředí a ději ve fiktivním fantasy světě
 - **Poi-poi:** poi, flowerstick, točení s tyčí a další formy
 - **Břišní tance Parwana pro dospělé:** tance v rytmu orientu
 - **Břišní tance Parwana pro mládež:** pro dívky 15 – 20 let, základy i zdokonalování orientálního tance
 - **Paličkování:** tradiční technika paličkování, základní i pokročilé vzory
 - **Výtvarný ateliér pro dospělé a náctileté:** základní výtvarné techniky, art-experimenty, studie zátiší, portrétu a mnoho dalšího
 - **Keramika pro dospělé:** modelování, točení na kruhu, odlévání do forem
 - **Keramika pro náctileté:** základy keramiky pro nováčky, realizace nápadů
 - **Barvy angličtiny Best:** kurz anglického jazyka pro zájemce 55+
 - **Barvy angličtiny:** kurz anglického jazyka pro zájemce 55+

- **Francouzská konverzace pro dospělé a náctileté:** zdokonalování slovní zásoby na základě konverzace
 - **Ruská konverzace pro dospělé a náctileté:** zdokonalování slovní zásoby na základě konverzace
 - **Španělská konverzace pro dospělé a náctileté:** zdokonalování slovní zásoby na základě konverzace
 - **Německá konverzace pro dospělé a náctileté:** zdokonalování slovní zásoby na základě konverzace
 - **Anglická konverzace pro dospělé a náctileté:** zdokonalování slovní zásoby na základě konverzace
 - **Angličtina pro dospělé:** rozdělení dle pokročilosti
 - **Kroužek stepu:** americký step pod vedením akreditované lektorky
 - **Kreativní klub:** pro tvořivé dívky a ženy bez omezení věku, kurzy a semináře
- **Kluby:** Klubové djembé, Klubové On-line hry, Filmový klub, Klubové deskovky, Čtaná, Klub HEC, Dofe klub, MK Klub, Soboty s angličtinou, Kreativní klub.
 - **Tábory:** Legenda, Cyklistický tábor, Příměstský tábor s Žofkou do Zoo, Tábor pro Tlapíky a pro Nezbedy a tlapíky, DuLŠ, Šlápota, PIF – PAF, Kouzelná paleta, Čertovské prázdniny, Vodnické prázdniny, Správňáci, Nová dobrodružství Ferdy Mravence, Dobrodružství Ferdy Mravence, Dubenský Tlapík aneb Týden na statku, Tábor v Itálii, Červenec a srpen s angličtinou. (www.deckonachod.cz)

4.3 Nabídka vzdělávacích a zájmových aktivit SVČ Česká Skalice – Bájo

- **Pro předškoláky:**
 - **Angličtina hrou:** hravá, zábavná a veselá výuka anglického jazyka
 - **Barunka:** dětský folklorní soubor
 - **Keramika:** různé pracovní postupy, glazování
 - **Šikovní ručičky:** keramika, lepení, vaření, stříhání, malování, kreslení apod.
 - **Tanec:** moderní, scénický i disco tanec
- **Pro děti a žáky:**
 - **Aerobik s prvky zumbly:** kondiční cvičení, posilování a protahování při hudbě
 - **Angličtina hrou:** hravá, zábavná a veselá výuka anglického jazyka

- **Angličtina pro 3. - 5. ročník:** hravá, zábavná a veselá výuka anglického jazyka
 - **Angličtina pro 2. stupeň ZŠ:** hravá, zábavná a veselá výuka anglického jazyka
 - **Astronomický kroužek:** program o astronomii a kosmonautice
 - **Barunka:** dětský folklorní soubor
 - **Čalamáda:** dětský časopis:
 - **Clogging:** atraktivní stepování s dvojitými plechy pro pokročilé
 - **Dárečkování:** drobné dárky, aranžování, práce s různými materiály
 - **Hokus pokus:** pokusy s různými materiály, poznávání tajů přírody
 - **Keramické kurzy:** různé pracovní postupy, glazování
 - **Korálkování:** výroba drobných předmětů, šperků a ozdob
 - **Kytara klasická:** výuka hry na kytaru podle not
 - **Kytara folková - akordy:** výuka hry na kytaru podle not
 - **Marineta:** latinsko-americké tance, taneční klub
 - **Modelářský kroužek:** lepení plastikových modelů letadel, lodí apod.
 - **Musica per gaudium:** hudební soubor staré hudby
 - **Orientální tance:** oblíbený druh exotického tance
 - **Patchwork:** šití ubrusů, hraček, strojové a ruční šití
 - **Petrklíč:** pěvecký sbor
 - **Psaní všemi deseti:** výuka hry, šachové souboje, možnost účasti na soutěžích
 - **Šachy:** výuka hry a šachové souboje
 - **Šikovní ručičky:** keramika, lepení, vaření, stříhání, malování, kreslení apod.
 - **Šikulka:** volné pokračování šikovných ručiček
 - **Tanec:** moderní, scénický i disco tanec, nácvik choreografie
 - **Výtvarný kroužek:** malba, kresba, grafika
 - **Zobcová flétna:** výuka hry na zobcovou flétnu
- **Pro mládež, rodiče a ostatní:**
- **Aerobik s prvky zumby:** kondiční cvičení a protahování při hudbě
 - **Angličtina:** gramatika a konverzace
 - **Clogging:** atraktivní stepování s dvojitými plechy
 - **Jóga:** průpravná cvičení, dechová technika, relaxace
 - **Keramika pro pokročilé:** točení na hrnčířském kruhu, volná tvorba
 - **Lidová muzika Šmikuranda:** lidová muzika, folklor

- **Marineta:** latinsko-americké tance, taneční klub
- **Meridiánová cvičení:** protažení těla a energetických drah
- **Orientální tance:** oblíbený druh exotického tance
- **Patchwork:** šití ubrusů, hraček, strojové a ruční šití
- **Pěvecké sdružení Pěnice:** sborové zpívání pro dospělé
- **Pilates:** cvičení rozvíjející koordinaci, sílu, rovnováhu
(www.svcbajo.cz).

V. Výsledky a jejich hodnocení

Poptávka u vybrané věkové kategorie je zjišťována formou dotazníkového šetření. Výsledky dotazníků jsou vyhodnoceny a zpracovány v grafech. Dle vlastních zkušeností a nastudované literatury jsem stanovila hypotézy, které jsou potvrzeny či vyvráceny výsledky z dotazníkového šetření. Praktická část je zakončena novými návrhy a nápady pro zkvalitnění nabídky vybraných středisek

5 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Cílem rozdaných dotazníků bylo zmapování reálné nabídky a poptávky vzdělávacích kurzů Střediska volného času v Trutnově, Náchodě a České Skalici. Pro lepší přehlednost je vyhodnocení dotazníků znázorněno za pomoci grafů. Vzor dotazníku je umístěn v příloze této práce. Celkem bylo rozdáno 100 dotazníků a jejich návratnost byla 100 %. Dotazníkové šetření mezi respondenty proběhlo na podzim roku 2014.

5.1 Popis dotazníkového šetření

Všechny informace byly získány na základě písemných dotazníků. Věková kategorie dotazovaných byla v rozmezí 10 – 20 let, bez rozdílu pohlaví. Dotazník lze rozdělit na 5 částí. První část obsahuje průvodní informace, což je význam dotazníku a anonymita dotazovaných. Druhou část tvoří pokyny pro vyplnění dotazníku. Další část tvoří 4 identifikační otázky, které zjišťují faktografické údaje respondentů – pohlaví, věk, výběr střediska volného času a název kroužku, ve kterém při vyplňování dotazníku byli. Třetí, a zároveň hlavní část dotazníku, obsahuje 14 uzavřených či otevřených otázek. Zvolenou odpověď dotazovaní označili křížkem nebo zakroužkovali a konkrétně doplnili. Otázky č. 1, 2, 3, a 4 jsou zaměřené na návštěvnost vybraného střediska s výběrem konkrétních kroužků, otázky č. 5 a 6 se ptají na cílovou skupinu SVČ. Otázky č. 7 a 8 se týkají trávení volného času u respondentů. Otázky č. 9, 10, 11, se zabývají finanční a morální podporou respondentů rodiči. Otázky č. 12, 13, a 14 se týkají využití zkušeností ze zájmových kroužků. Dotazník je zakončen poděkováním respondentovi.

5.2 Hypotézy

Dle vlastních zkušeností, praxe, poznatků a studia odborné literatury jsem došla k těmto hypotézám.

Hypotéza č. 1: Návštěvníky středisek volného času jsou nejčastěji žáci základních škol.

Hypotéza č. 2: V období adolescence ztrácejí mladí zájem o trávení volného času v těchto střediscích, nejčastěji tráví čas u počítače a mezi vrstevníky.

Hypotéza č. 3: Nabídky středisek jsou tak obsáhlé, že uspokojí všechny adolescenty.

Hypotéza č. 4: V tomto věku se adolescenti nenechají příliš ovlivnit názorem rodičů, snaží se prosadit svůj zájem nebo dají na radu vrstevníků.

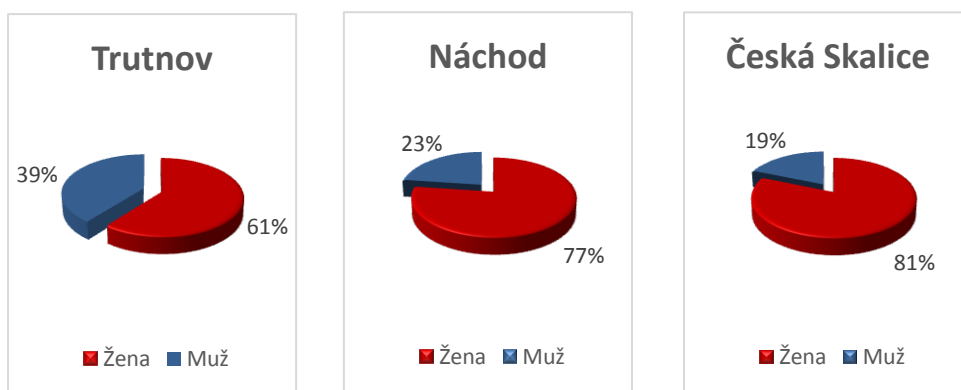
Hypotéza č. 5: Kroužky jsou pro rodiny finančně náročné.

5.3 Vyhodnocení dotazníků

Všeobecné základní informace o dotazovaných

Pohlaví dotazovaných

Graf č. 2: Pohlaví dotazovaných

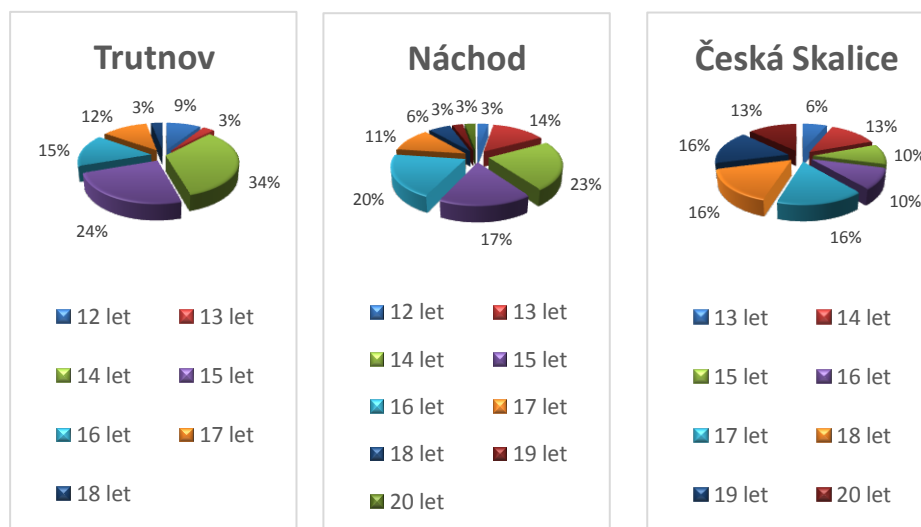

Zdroj: vlastní zpracování

Tyto grafy nehodnotí poměr mužů a žen v celkové návštěvnosti jednotlivých center, ale ukazují poměr pohlaví zúčastněných respondentů. Dotazníkového šetření se zúčastnilo mnohem větší procento žen než mužů. Nejvíce mužů se zapojilo ve SVČ Trutnov a zhruba o polovinu méně ve zbylých dvou střediscích.

Věk dotazovaných

Graf č. 3: Věk dotazovaných

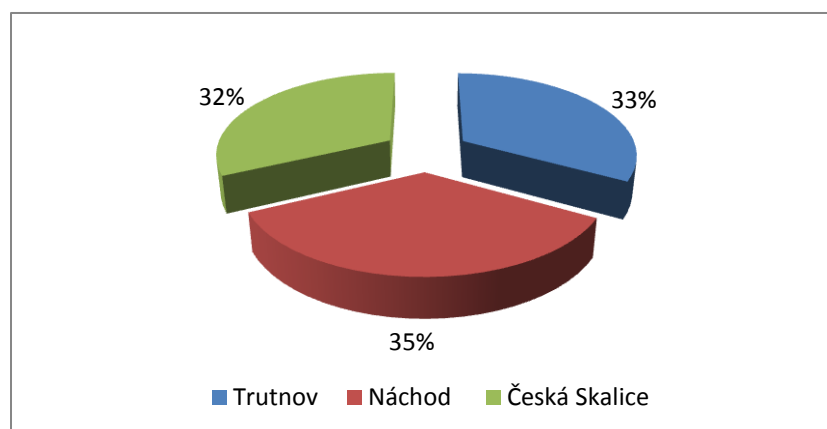

Zdroj: vlastní zpracování

Věková škála zúčastněných byla velmi rozmanitá. Nejmladšímu respondentovi bylo 12 let a nejstaršímu 20 let. Zatím co SVČ v Trutnově a Náchodě mělo největší zastoupení adolescentů ve věku 14 až 16 let, v České Skalici tvořili nadpoloviční většinu respondenti ve věku 17 až 20 let.

Navštěvovaná SVČ

Graf č. 4: Navštěvovaná SVČ

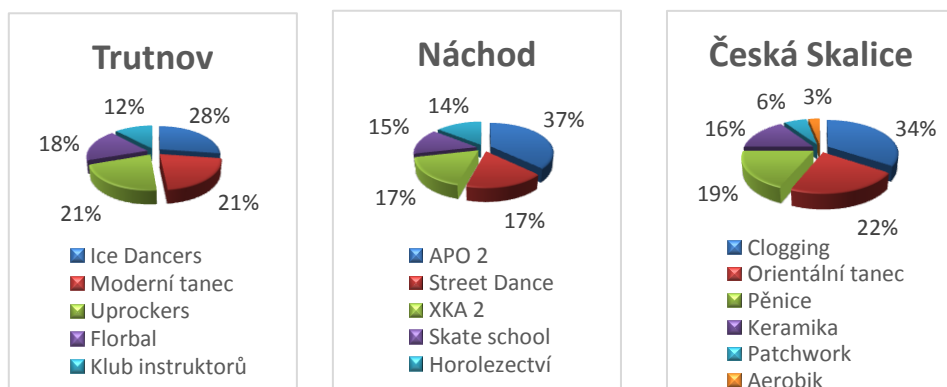

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedeného grafu lze vyčíst počet rozdaných dotazníků do jednotlivých center. V SVČ Trutnov bylo rozdáno 33 dotazníků, v Náchodě 35 dotazníků a v České Skalici 32 dotazníků.

Aktuálně navštěvovaný kroužek

Graf č. 5: Aktuálně navštěvovaný kroužek

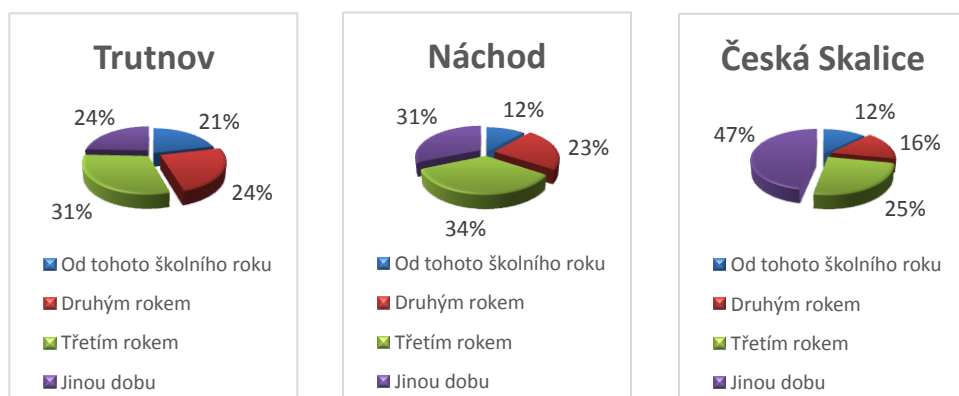

Zdroj: vlastní zpracování

Aktuálně navštěvované kroužky se lišily dle nabídek jednotlivých středisek. Na prvních místech se však u všech tří středisek objevily kroužky taneční. V Trutnově pak následovaly kroužky sportovní a také kroužek - Klub instruktorů. V Náchodském středisku následovaly, těsně za tanečními kroužky, kroužky sportovní. V České Skalici pak byly kroužky hudební, výtvarný a nakonec sportovní.

Otázka č. 1: Jak dlouho navštěvujete středisko volného času?

Graf č. 6: Jak dlouho navštěvujete středisko volného času?

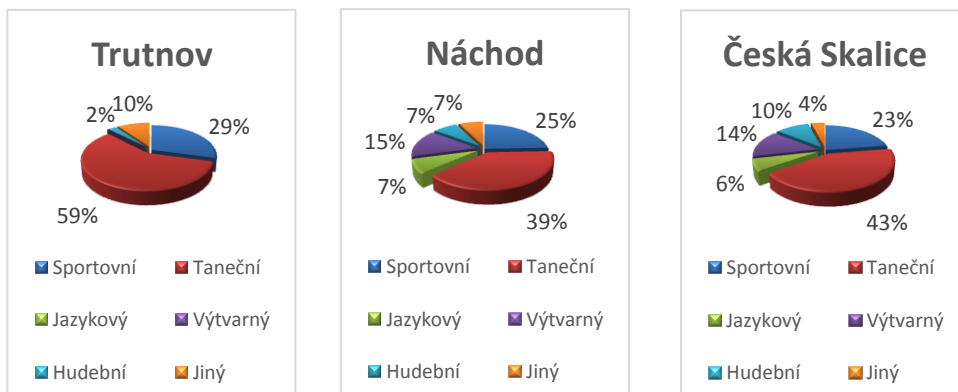

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedených grafů vyplývá, že se většina respondentů věnuje zájmovým kroužkům déle než rok. Čtyři dotazovaní ze SVC Česká Skalice uvedli, že SVC navštěvují již déle než 10let. Těmto respondentům bylo 19 - 20 let.

Otázka č. 2: Který/é kroužky navštěvujete? Zakroužkujte a napište konkrétní.

Graf č. 7: Které kroužky navštěvujete?

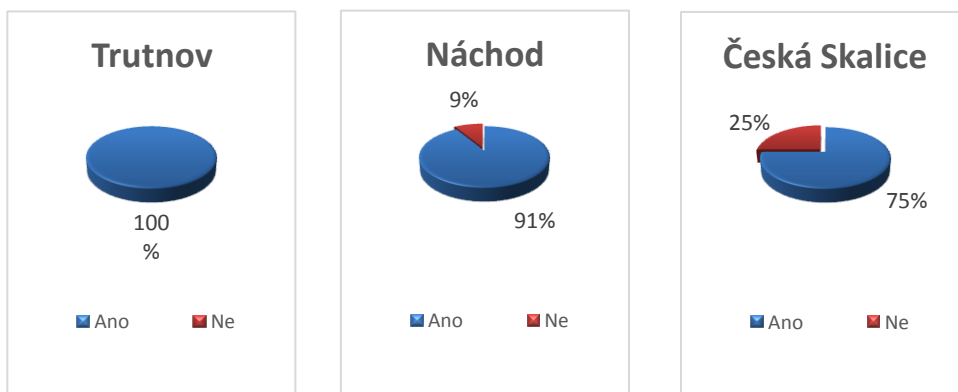
Zdroj: vlastní zpracování

Ve všech třech střediscích využívá průměrně čtvrtina dotazovaných sportovní kroužky, mnohem větší procento pak využívá kroužky taneční. Ve dvou SVČ, v zastoupení 15 %, se objevuje kroužek výtvarný, v menšině pak kroužky jazykové, hudební a jiné.

Ve druhé části otázky měli respondenti vyplnit konkrétní navštěvované kroužky. Seznam uvedených kroužků byl: Ice Dancers, moderní tanec, Uprockers, florbal, Klub instruktorů, APO 2, Street Dance, XKA 2, Skate school, horolezectví, clogging, orientální tanec, Pěnice, keramika, patchwork a aerobik.

Otázka č. 3: Vyhovuje Vám nabídka aktivit střediska, které navštěvujete?

Graf č. 8: Vyhovuje Vám nabídka aktivit střediska, které navštěvujete?

Zdroj: vlastní zpracování

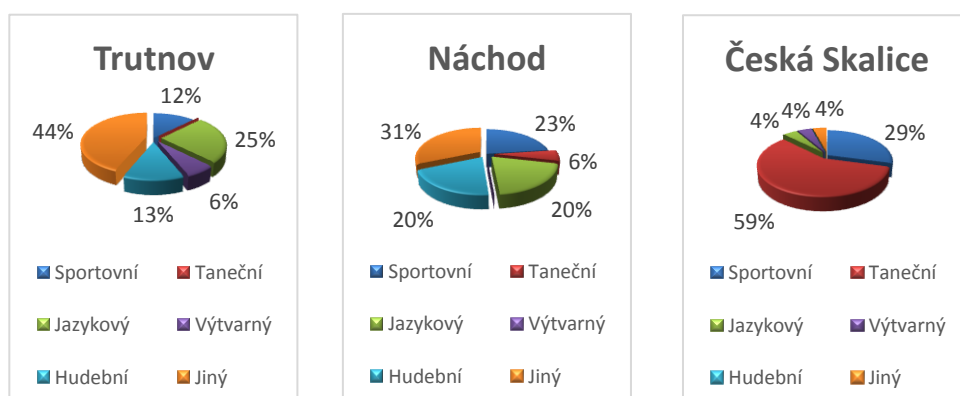
Většina respondentů zaškrtnla, že jim nabídka aktivit vyhovuje. Nejspokojenější respondenti jsou v SVČ Trutnov. Ti uvedli, že jsou především spokojeni se širokou nabídkou kroužků.

Naopak v SVČ Česká Skalice celá čtvrtina dotazovaných uvedla, že nabídka aktivit je nevyhovující. Nespokojení adolescenti se shodli na tom, že postrádají hlavně kroužek sportovní.

S Náchodským střediskem bylo nespokojeno necelých 10 % dotazovaných, přičemž někteří postrádají bojové umění a zbytek svojí odpověď konkrétně neodůvodnilo.

Otázka č. 4 : Které kroužky ve svém středisku postrádáte?

Graf č. 9: Které kroužky ve svém středisku postrádáte?

Zdroj: vlastní zpracování

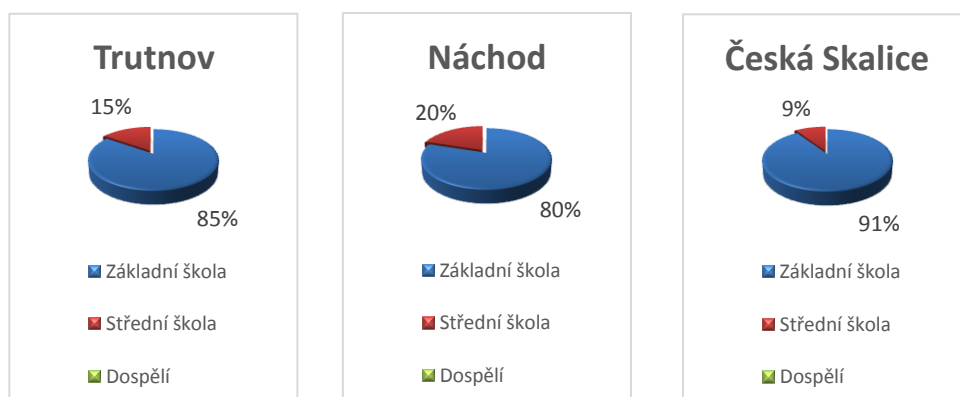
V této otázce mohli respondenti zakroužkovat libovolný počet z nabízených oblastí, které ve svém středisku postrádají a doplnit konkrétní aktivitu. Čtrnáct adolescentů ze SVČ Trutnov nepostrádá kroužek žádný a je s nabídkou aktivit spokojena. Necelá polovina dotazovaných zaškrtnla kolonku – jiný kroužek. Příkladem uvedli, že by uvítali kroužek PC a grafiky. Dále poté hudební kroužek zpěvu, sportovní kroužek tenisu a florbalu a jazykový kroužek francouzštiny.

Ze SVČ Náchod celkem 10 dotazovaných žádný kroužek nepostrádá. Ostatní dotazovaní by uvítali ze sportovního odvětví tenis, aerobic, volejbal, paintball, mažoretky a bojová umění, např.: teakwendo. Z hudebních kroužků by rádi zpěv, sbor, flétnu a saxofon. 20 % dotazovaných poptává kroužek německého jazyka.

Návštěvníci SVC z České Skalice by uvítali převážně kroužky taneční, jako je zumba, mažoretky, street dance a moderní tanec. Ze sportovních kroužků uvedli horolezectví, volejbal a florbal. Menší část adolescentů by ráda navštěvovala kroužek angličtiny, PC či kreslení. Jedenáct dotazovaných žádný kroužek nepostrádalo.

Otázka č. 5: Na kterou věkovou skupinu je Vaše středisko nejvíce zaměřeno?

Graf č. 10: Na kterou věkovou skupinu je Vaše středisko nejvíce zaměřeno?

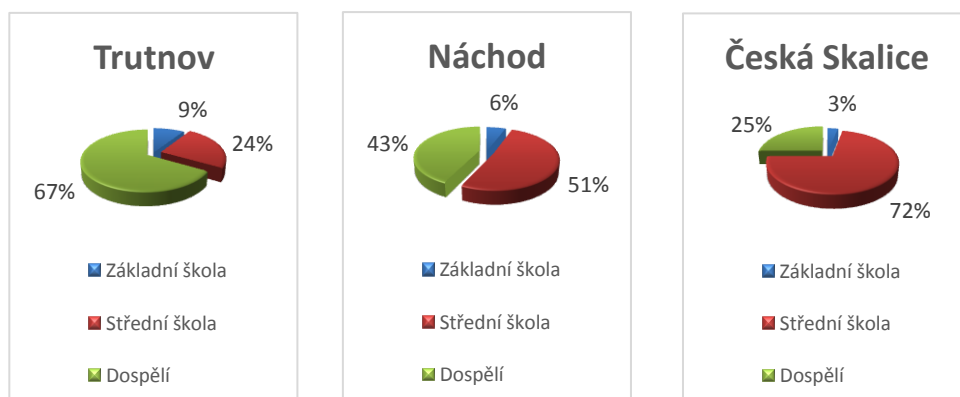

Zdroj: vlastní zpracování

Nejčastější odpověď na tuto otázku byla u všech tří středisek téměř stejná. V každém středisku minimálně 80 % respondentů uvedlo, že jejich středisko je nejvíce zaměřeno na věkovou skupinu základní škola. Průměrně 15 % dotazovaných se domnívá, že jejich středisko je nejvíce zaměřeno na adolescenty navštěvující střední školu.

Otázka č. 6: Na kterou věkovou skupinu je Vaše středisko zaměřeno nejméně?

Graf č. 11: Na kterou věkovou skupinu je Vaše středisko zaměřeno nejméně?

Zdroj: vlastní zpracování

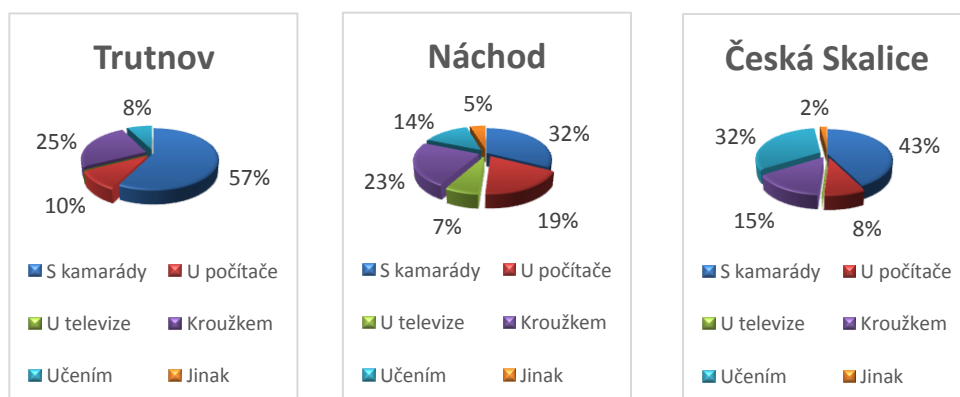
Odpovědi na tuto otázku se již zásadně lišily. Téměř 70 % dotazovaných z Trutnova se domnívá, že tamní SVČ je nejméně zaměřené na dospělou populaci a poté na střední školy.

Naopak stejný počet dotazovaných z České Skalice ohodnotilo své SVČ jako nejméně se věnující středoškolákům a až poté dospělým.

Respondenti ze SVČ Náchod jsou rozděleni zhruba na dvě poloviny. Jedna polovina se domnívá, že středisko se nejméně věnuje středoškolákům, druhá polovina dospělým.

Otázka č. 7: Jak nejčastěji trávíte svůj volný čas?

Graf č. 12: Jak nejčastěji trávíte svůj volný čas?

Zdroj: vlastní zpracování

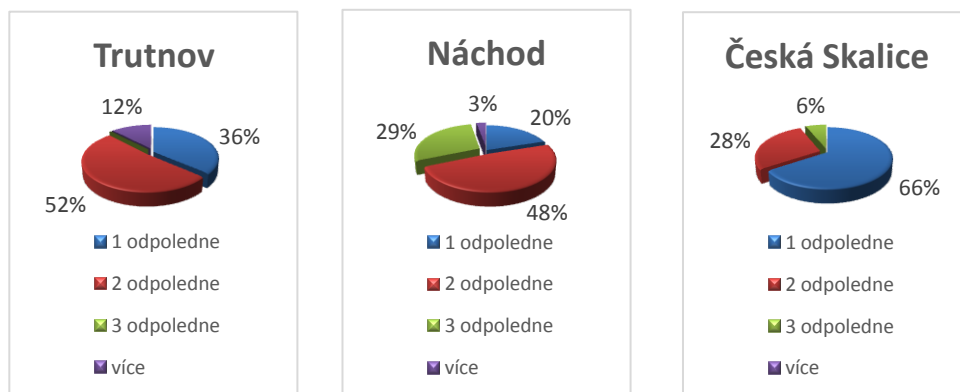
Největší procento ve všech grafech zastoupil čas trávený s kamarády. V ostatních možnostech se již zvolené odpovědi lišily. V Trutnově se na druhém místě objevila možnost trávení volného času kroužkem, poté u počítače a nakonec učením.

V Náchodě se shodně na druhém místě také objevuje čas trávený kroužkem, poté u počítače, učením ale objevuje se zde také čas trávený u televize či jinak.

U respondentů z České Skalice se hned za kamarády objevuje taktéž čas trávený učením, jiným kroužkem, počítačem či jinak.

Otázka č. 8: Kolik volného času Vám zabere kroužek týdně?

Graf č. 13: Kolik volného času Vám zabere kroužek týdně?

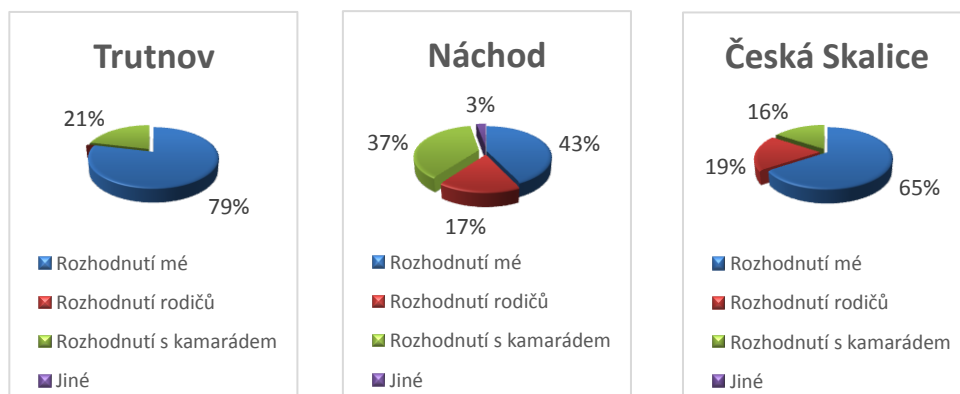

Zdroj: vlastní zpracování

Zhruba polovina dotazovaných ze SVČ Trutnov věnuje svým kroužkům 2 odpoledne týdně a 36 % adolescentů věnuje kroužku 1 odpoledne a 12 % dokonce více než 3 odpoledne. Podobné je to u respondentů ze SVČ Náchod. Téměř polovina věnuje kroužkům 2 odpoledne z týdne, 29 % 3 odpoledne z týdne, 20 % 1 odpoledne z týdne a 3 % se kroužkům věnují více než 3 krát. Nejvíce respondentů ze SVČ v České Skalici věnuje kroužku jedno odpoledne z týdne, necelá třetina odpoledne dvě a pouhých 6 % odpoledne 3.

Otázka č. 9: Čí rozhodnutí ovlivnilo výběr Vašeho kroužku?

Graf č. 14: Čí rozhodnutí ovlivnilo výběr Vašeho kroužku?

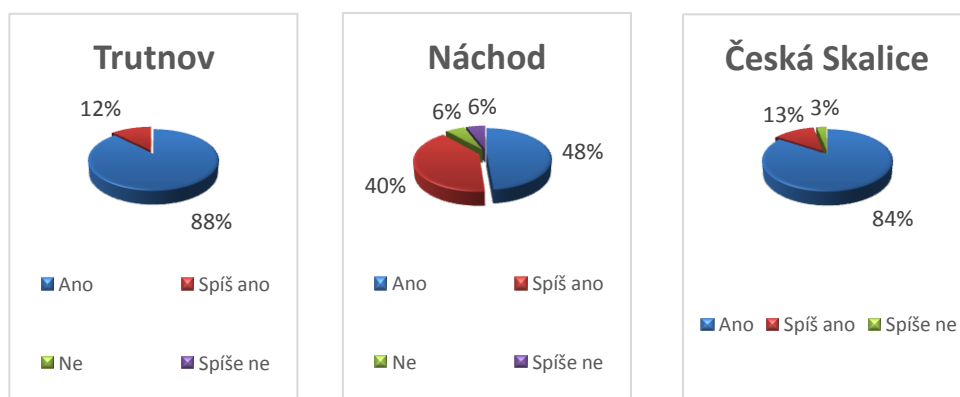
Zdroj: vlastní zpracování

Domnívala jsem se, že v dnešní době, si adolescenti vybírají své kroužky hlavně podle sebe či společně s kamarády. $\frac{3}{4}$ trutnovských respondentů si vybralo kroužek na základě vlastního rozhodnutí a zbylá $\frac{1}{4}$ byla ovlivněna kamarádem. U

Náchodských respondentů se objevily všechny 4 možnosti. 43 % dotazovaných si vybralo kroužek na základě svého rozhodnutí, 37 % společně se svým kamarádem, 17 % při výběru ovlivnili rodiče a 3 % uvedli možnost jinou. V České Skalici odpověděli dotazovaní 65 % pro své vlastní rozhodnutí, 19 % bylo ovlivněno rodiči a 16 % kamarádem.

Otázka č. 10: Podporují Vás rodiče v kroužku, který navštěvujete?

Graf č. 15: Podporují Vás rodiče v kroužku, který navštěvujete?

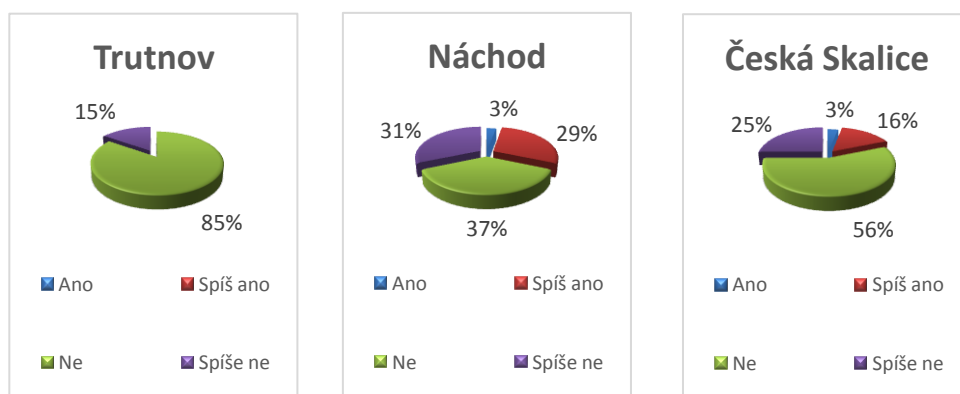

Zdroj: vlastní zpracování

Nejčastěji se vyskytovali kladné odpovědi. Ano, či spíše ano si vybrali všichni dotazovaní respondenti ze SVC v Trutnově. 88 % dotazovaných ze SVC v Náchodě také odpovědělo kladně, objevilo se ale také 6 % zastoupení ne a 6 % zastoupení spíše ne. 97 % adolescentů ze SVC v České Skalici zvolili kladnou odpověď ano, spíše ano a pouze 3 % si vybrali možnost spíše ne.

Otázka č. 11: Je pro Vás a Vaši rodinu kroužek finančně náročný?

Graf č. 16: Je pro Vás a Vaši rodinu kroužek finančně náročný?

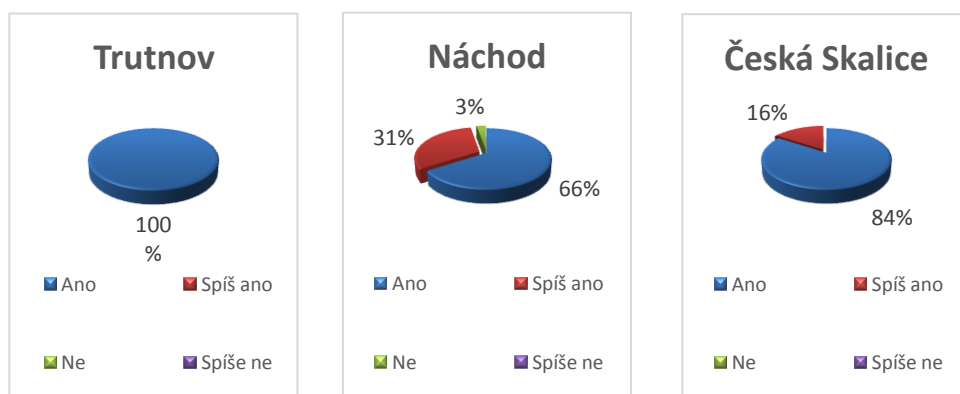

Zdroj: vlastní zpracování

Ve SVC Trutnov se dotazovaní respondenti shodli, že kroužek pro jejich rodinu není, či spíše není nikterak finančně náročný. Dotazovaní ze střediska v Náchodě již tak jednotní nebyli. Celkem 68 % je přesvědčeno, že kroužek není, či spíše není pro jeho rodinu finančně náročný, 29 % se domnívá, že kroužek je spíše finančně náročný a 3 % se domnívají, že kroužek je určitě finančně náročný. Dotazovaní z České Skalice se vyjádřili 81% pro ne a spíše ne. Většina se tedy domnívá, že jejich kroužky finančně rodinu nezatěžují. Objevilo se zde ale také 16 % pro možnost spíše ano a 3 % pro ano. Celkem se tedy 19 % ze SVC v České Skalici domnívám, že kroužek je pro rodinu finančně náročný.

Otázka č. 12: Baví Vás kroužek, který navštěvujete?

Graf č. 17: Baví Vás kroužek, který navštěvujete?

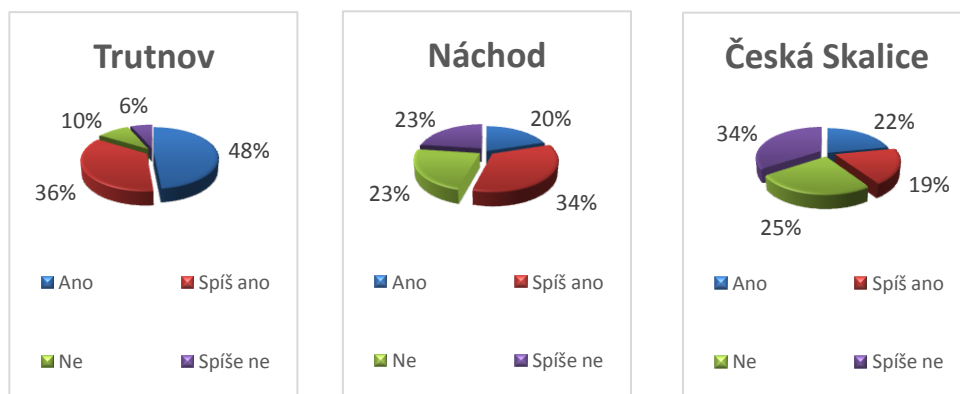
Zdroj: vlastní zpracování

V této otázce si mohli dotazovaní vybrat ze čtyř nabízených variant a poté měli možnost své rozhodnutí zdůvodnit. U Trutnovských respondentů se objevilo

100 % ano a ve volných odpovědích bylo uvedeno například: „Super lektoři. Zábava. Protože mě baví tanec. Dobří kamarádi. Naučím se něco nového. Seberealizace...“ Ve SVČ Náchod odpovědělo 66 % dotazovaných ano – kroužek mě baví, 31 % spíše ano a 3 % ne – kroužek mě nebaví. Tyto 3 % tvoří dotazovaní, kteří ve výše položené otázce přiznali, že kroužek jim vybrali rodiče. Ve volných odpovědích uvedli například: „Tancování je super. Je to tam fajn. Je to pro mě něco nového. Hodně vystupujeme. Jinak bych tam nechodila.“ Ve SVČ České Skalici jsou respondenti z 84 % spokojeni, zbývajících 16 % je spíše spokojeno. Z odpovědí lze vyčíst, že poskytované služby v SVČ Česká Skalice jsou kvalitní a adolescenti jsou s kroužky spokojeni.

Otázka č. 13: Myslíte si, že kroužek, který navštěvujete, Vám bude přínosný do budoucna?

Graf č. 18: Myslíte si, že kroužek, který navštěvujete, Vám budu přínosný do budoucna?

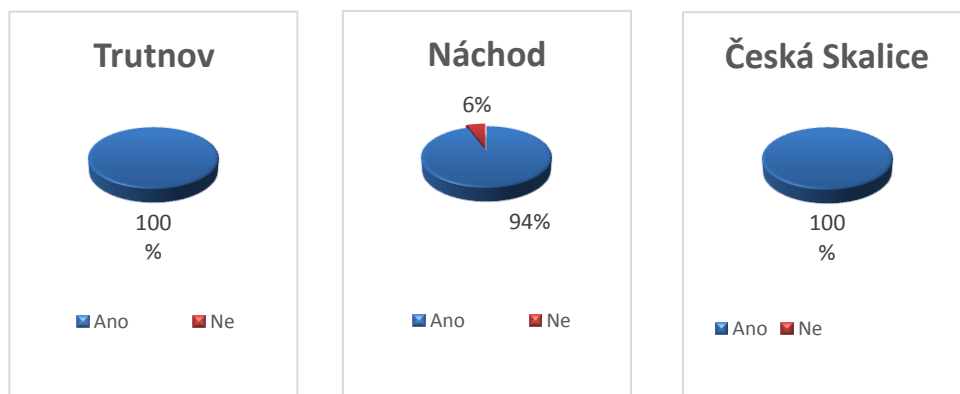

Zdroj: vlastní zpracování

V odpovědích na tuto otázku se střediska rozcházejí. Ve SVČ Trutnov odpovědělo 84 % respondentů kladně, tedy ano a spíše ano. Zbývajících 16 % respondentů se domnívá, že jim kroužek do budoucího života nic nepřinese. Ve SVČ Náchod odpovědělo kladně již méně respondentů a to 54 %. Nemalé procento respondentů odpovědělo ne, či spíše ne a to celkem 44 %. Ve SVČ Česká Skalice odpovědělo kladně již pouhých 41 % a celých 59 % odpovědělo záporně.

Otázka č. 14: Doporučili byste kroužek svým kamarádům?

Graf č. 19: Doporučili byste kroužek svým kamarádům?

Zdroj: vlastní zpracování

V odpovědích na poslední otázku se respondenti shodují téměř 100 % ve všech třech střediscích. Pouze ve SVC Náchod odpověděli 2 respondenti ne a kroužek by svým kamarádům nedoporučili, i tentokrát se však jedná o adolescenty, kterým kroužek vybrali rodiče a hodnotí tedy spíše postoj adolescenta než kvalitu navštěvovaného kroužku.

5.4 Závěr dotazníkového šetření

Z dotazníků vyplývá, že adolescentům ze SVC Trutnov mnoho kroužků nechybí. Rádi by uvítali rozšíření nabídky se zaměřením na počítače, grafiku, francouzštinu, zpěv a tenis. Doporučením pro středisko by tedy bylo založení kroužků věnujících se počítačům a grafice, výuce francouzského jazyka, zpěvu a tenisu.

Ve SVC Náchod uvedli respondenti postrádaných kroužků více. Z nových nápadů uvedli tenis, zpěv, aerobic, paintball, Teakwondo, saxofon a mažoretky. Respondenti uvedli ale také kroužky, které již v nabídce jsou. Uvedli kroužek flétny a německého jazyka. O důvodu uvedení těchto kroužků se můžeme pouze domnívat. Například kroužek německého jazyka by mohl být uveden proto, že SVC Náchod má v nabídce pouze kroužek německé konverzace. Nenabízí však výuku gramatiky či německého jazyka pro začátečníky a mírně pokročilé. Kroužku flétny chybí

pokračovací kurz pro mládež a dospělé. Paintball a Teakwondo, jsou kroužky náročné na prostor i odbornost lektora, proto by jejich realizace mohla být obtížnější.

Respondenti ze SVC Česká Skalice uvedli ze všech středisek největší počet podnětů pro nové kroužky. Mezi navrhovanými kroužky byl kroužek počítačů a kreslení. Kroužek kreslení by středisko mohlo do své nabídky jistě zařadit, není finančně ani prostorově náročný. Kroužek počítačů je mezi adolescenty velice oblíbený, vyžaduje však již počítačové vybavení pro výuku, což by mohlo být pro středisko finančně náročné. Většina respondentů napsala, že postrádají jakékoliv sportovní kroužky a že jejich středisko žádné nenabízí. Důvodem, proč je středisko zaměřené převážně na kroužky nevyžadující velké prostory, je jednoduchý. Středisku chybí tělocvična či hala pro sportovní a kolektivní hry. Z dotazníků ale vyplývá, že mezi respondenty by o tyto kroužky byl velký zájem. Mezi navrhovanými sportovními kroužky byl moderní tanec pro mládež, Street dance, florbal, volejbal, horolezectví, spinning a mažoretky.

Řešení tohoto problému je tedy komplikované. Nejlepší by samozřejmě bylo rozšíření prostor SVC Česká Skalice. Všichni však víme, jak těžko se v dnešní době shánějí finanční prostředky. Jednodušší variantou by bylo spojení s jiným typem zařízení, které požadovanými prostory již disponuje a pokusit se s ním vyjednat spolupráci či pronájem prostor. V České Skalici se nabízí spojení například se základní školou, tělovýchovnou jednotou, sportovní halou, sokolovnou či řadou dalších hřišť ve městě.

Všechny tři střediska se zajímají o výsledky z dotazníkového šetření. Středisku volného času v České Skalici navrhuji možné řešení nevyhovujících prostor. Záleží již ale na nich, jak s nápadem naloží. Středisku bych doporučila rozšířit kroužky sportovního charakteru, jelikož v místě chybí, je o ně zájem a adolescenti tak nemají v rámci střediska sportovní vyžití.

Velice mě zaujal kroužek, který má SVC Trutnov pod názvem „Klub instruktorů“. Tento kroužek je určený pro mladé mezi 15. a 18. rokem. Jeho cílem je naučit adolescenty umět zorganizovat různé akce a zážitkové aktivity. Kurz probíhá formou zážitkové pedagogiky. Tento kurz by mohl být velice přínosný jak pro SVC Náchod, ale tak i pro SVC Česká Skalice. Překvapilo mě, že SVC Česká Skalice

nepořádá žádné pobytové tábory. Uskutečňováním pobytových táborů by se mohli adolescenti zúčastňovat jako instruktoři či pomocné síly při organizování aktivit pro děti. Naučili by se tak například zodpovědnosti, organizování času a samostatnosti.

5.5 Vyhodnocení hypotéz

Hypotéza č. 1: Návštěvníky středisek volného času jsou nejčastěji žáci základních škol.

Z odpovědí na otázku číslo 5 je zřejmé, že hypotéza se potvrdila. Ve všech třech střediscích se minimálně 80 % respondentů domnívá, že jejich středisko je nejvíce zaměřeno právě na žáky základních škol. Zbývajících pár procent respondentů se domnívá, že jejich středisko je zaměřeno hlavně na žáky středních škol. V Trutnově se jedná o 15 %, v Náchodě o 20 % a v České Skalici 9 %. Nikdo z respondentů neuvedl dospělé.

Hypotéza č. 2: V období adolescence ztrácejí mladí zájem o trávení volného času v těchto střediscích, nejčastěji tráví čas u počítače a mezi vrstevníky.

Tato hypotéza se potvrdila pouze částečně. Je pravdou, že volný čas trávený s kamarády byl nejčastěji zvolenou odpovědí na otázku číslo 7, počítač však obsadil 3. až 4. příčku. Zda mladí ztrácejí v období adolescence zájem o návštěvy SVC se mi nepotvrdilo. Z odpovědí na otázku číslo 8 můžeme ale vidět, že 64 % dotazovaných ze SVC v Trutnově a Náchodě věnuje kroužku 2, 3 či i více odpoledne týdně.

Ve SVC Česká Skalice je intenzita návštěvnosti zájmových činností menší. Více jak 60 % respondentů odpovědělo, že kroužku věnují pouze 1 odpoledne z týdne.

Hypotéza č. 3: Nabídky středisek jsou tak obsáhlé, že uspokojí všechny adolescenty.

Tato hypotéza se téměř potvrdila. Ve SVC Trutnov jsou s nabídkou spokojeni všichni respondenty, ve SVC Náchod je spokojeno 91 % a ve SVC Česká Skalice je spokojeno celkem 75 %.

Hypotéza č. 4: V tomto věku se adolescenti nenechají příliš ovlivnit názorem rodičů, snaží se prosadit svůj zájem nebo dají na radu vrstevníků.

Odpověď na tuto hypotézu se nachází v otázce číslo 9. Většina respondentů ze všech tří středisek se shodla, že výběr kroužku ovlivnilo hlavně jejich rozhodnutí či společné rozhodnutí s kamarádem. Překvapivě se ale našlo i malé procento respondentů, kterým kroužek vybrali rodiče.

Hypotéza č. 5: Kroužky jsou pro rodiny finančně náročné.

Bohužel, ani tato má hypotéza, se zcela nepotvrdila. Ze SVČ Trutnov se dokonce všichni respondenti domnívají, že jejich kroužek není pro rodinu finančně náročný. Respondentů, domnívajících se, že kroužek je finančně náročný, se v SVČ Náchod vyjádřilo celkem 31 % a ve SVČ Česká Skalice celkem 19 %. Jedná se tedy spíše pouze o menšinu dotazovaných. Je ale také důležité zvážit, zda jsou opravdu SVČ pro rodiny finančně nenáročná nebo do jaké míry jsou adolescenti seznámeni s rodinným rozpočtem a jsou si tak vědomi hodnoty peněz.

VI. Závěr

Období adolescence je velice komplikované a složité období. Dospívající si začínají utvářet své názory, budují si postavení ve společnosti a získávají nové zkušenosti. Na dnešního adolescenta čeká spousta nástrah a má mnohem složitější dospívání, než třeba naše babičky, a proto je velice důležité, být jako rodič připraven podat pomocnou ruku, umět vést a být adolescentovi oporou.

Moje bakalářská práce je věnována analýze volnočasových aktivit v Královéhradeckém kraji. Vybrala jsem si tři střediska volného času (Trutnov, Náchod, Česká Skalice), zmapovala jejich nabídku a na základě dotazníkového šetření jsem zjišťovala, zda nabídka vybraných středisek odpovídá poptávce u adolescentů. Všechna témata jsou samostatně zpracovaná v jednotlivých kapitolách. Bakalářská práce je tvořena teoretickou a praktickou částí.

V teoretické části mé práce jsem se věnovala charakteristice a dělení adolescentů dle různých autorů. Dále i definicí tohoto období. V první části je charakterizován volný čas, jeho funkce, význam a jeho výzkum. Jsou zde také charakterizována jednotlivá střediska volného času v Trutnově, Náchodě a České Skalici.

Praktická část je věnována dotazníkovému šetření. Nejprve je uveden přehled nabízených zájmových kurzů, rozdělený dle věkových kategorií a to na předškoláky, děti a žáky, mládež, rodiče a ostatní. Poté jsou uvedeny mé hypotézy a na základě výsledků z dotazníkového šetření je vyhotoveno jejich následné vyhodnocení. Je zde charakterizován dotazník. Pro lepší přehlednost jsou výsledky dotazníkového šetření znázorněny v grafech, které jsou seskupovány po třech, pro možné srovnání se všemi třemi středisky volného času.

Na základě výsledků, jsem navrhla možnosti pro zkvalitnění nevyhovujících služeb pro všechna střediska. Nejlépe hodnoceným střediskem vyšlo SVČ Trutnov a naopak nejhůře SVČ Česká Skalice. Cíl mé práce byl naplněn. Jsem velice ráda, že střediska volného času projevila zájem o výsledky dotazníkového šetření a má práce tak přispěje ke zkvalitnění a rozšíření nabídky středisek.

VII. Seznam použitých zdrojů

1. České zdravotnické fórum.[online].[cit. 29. 12. 2014]. Dostupné z: www.czf.cz/clanek/zsz-volnycas
2. HAVIGHURST, R.J.,Employment, retirement and education in the mature years. IN WEBER, I.Aging and retirement. Gainswiell, 1995. 202s.
3. KAPLAN, M., Leisure in America, New York,Willey,1960. 90s.
4. LANGMEIER, J. - KREJČÍŘOVÁ, D. Vývojová psychologie. Grada Publishing, a.s., 2006. 368 s. ISBN 80-247-1284-9.
5. MACEK, P. Adolescence. Psychologické a sociální charakteristiky dospívajících. Portál, 1999. 141s. ISBN 80-717-8747-7.
6. Police ČR, [online] [cit. 13. 3. 2015] Dostupné z: www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2014.aspx
7. PRŮCHA, J. - WALTEROVÁ, E. – MAREŠ, J. Pedagogický slovník. Portál 2001. 274 s. ISBN 80-717-8772-8
8. SAK, P. - SAKOVÁ, K. Mládež na křižovatce. 1. vyd. Praha: Svoboda Servis, 2004. 240 s. ISBN 80-863-2033-2.
9. SKALKOVÁ, J. - BACÍK F. - HELUS Z. - SKALKA J. -KALOUS J. Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983. 204 s.
10. Středisko volného času Bájov. [online], [cit. 30. 9. 2014]. Dostupné z: www.svcbajov.cz
11. Středisko volného času Děčko. [online].[cit. 30. 9. 2014]. Dostupné z: www.deckonachod.cz
12. Středisko volného času Trutnov [online].[cit. 30. 9. 2014]. Dostupné z: www.svctrutnov.cz
13. VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie I. Karolinum, 2005. 467 s. ISBN 80-246-0956-8.

14. VAŽANSKÝ, M. Volný čas a pedagogika zážitku. vyd. Masarykova univ., 1992.
64 s. ISBN 80-210-0428-2.

